

Årsmelding 2022

Senterpartiet

Innholdsfortegnelse

OPPSUMMERING AV ARBEIDSÅRET	2
SENTRALSTYRET	5
ARBEIDSUTVALGET	6
LANDSSTYRET	6
TILDELING AV SENTERPARTIETS HEDERSMERKE.....	8
KOMMUNIKASJON.....	8
ØKONOMI.....	11
MØTER OG KONFERANSER.....	12
UTVALGSARBEID/ ARBEIDSGRUPPER.....	15
MEDLEMSUTVIKLING	16
SEKRETARIATET	16
FYLKESKONTOR	17
REGJERINGSAPPARATET	18
SAMARBEIDET MED SENTERKVINNENE OG SENTERUNGDOMMEN	19
VEDLEGG 1: SAKSOVERSIKT – SENTRALSTYRET 2022	20
VEDLEGG 2: Uttalelser vedtatt av Senterpartiet i 2022:.....	23
VEDLEGG 3: Stortingsgruppas virksomhet 2022.....	33
VEDLEGG 4: SENTERPARTIETS STUDIEFORBUND	37
VEDLEGG 5: Senterungdommen 2022.....	40
VEDLEGG 6: Senterkvinnene 2022	41
VEDLEGG 7: Årsmelding Samepolitisk råd 2022	48

OPPSUMMERING AV ARBEIDSÅRET

Det historisk gode resultatet for Senterpartiet ved stortingsvalget i 2021 førte til at vi gikk inn i 2022 som regjeringsparti med 8 statsråder og 28 representanter på Stortinget. Så ble dette regjeringsåret et helt spesielt år for Norge og Europa. 24. februar gikk Russland til krig mot Ukraina.

Denne krigen har preget samfunnet og det politiske bildet hele året. I tillegg til flukt og lidelse har det påvirket økonomi- og energisituasjonen på omtrent alle områder, fra forsvar til mat, olje og gass. Mye av regjeringens arbeid har derfor vært å styre Norge trygt gjennom denne krevende tida. Krigen skapte en stor flyktningsstrøm og Norge mottok i 2022 ca. 35 000 flyktninger, og trolig minst like mange vil ankomme i 2023. Stat og kommuner har klart å motta og bosette disse på en lite konfliktfylt måte, selv om det har vært ressurskrevende. Det har handlet om å skape trygghet for folk i en utrygg tid.

Den krevende energisituasjonen ble sentral. Krigen, og at energi ble brukt som maktmiddel av Russland, førte til et stort energiunderskudd i mange av EU-landene. Dette ga svært høye gasspriser, noe som igjen påvirket strømprisene tilsvarende. Norges utenlandskabler til Europa førte til at dette også påvirket strømprisene hos oss direkte. Som et av de første landene i Europa innførte Norge en strømstøtte for å avhjelpe husholdningene med de høye prisene. Gjennom året ble støtten utvidet til å gjelde landbruk, kultur og frivillige organisasjoner, og på høsten ble det innført en fastprisordning for bedrifter. Tross mange avbøtende tiltak fortsatte nasjonal kontroll over strøm og strømpriser å være et hovedtema i den politiske diskusjonen gjennom året.

Energi er en sentral innsatsfaktor i svært mange produksjoner og produkter, og den dramatiske prisøkningen på energi bidro til store kostnadsøkninger på mange områder. I tillegg hadde Norge kommet relativt bra gjennom koronapandemien, blant annet som følge av omfattende tiltakspakker. Når samfunnet i 2022 etter hvert kom tilbake til normalen i Norge, hadde mange bedrifter klart seg gjennom pandemiårene, og nordmenn hadde oppsparte midler etter to år med nedstengning. Samlet førte dette til en stor økning av aktiviteten i både handels-, tjeneste- og byggenæringene. Sysselsettingen ble rekordhøy med en økning på 110 000 sysselsatte, hvorav 100 000 i privat sektor. Etterspørselen var dermed høyere enn det var mulig å tilby av varer og tjenester. Dette drev prisveksten opp og kom i tillegg til kostnadsveksten på innsatsfaktorene.

For Norges Bank, som har en prisstigning på 2 % som mål, betød det løpende rentehevinger gjennom året med til sammen 2,25 p.p., for å dempe prisstigningen. Høy prisstigning skaper mange utfordringer og over tid usikkerhet for folks arbeidsplasser. Det har derfor vært en hovedoppgave for regjeringen å dempe denne. Den norske prisstigningen på 5,8 % i 2022 var en av de laveste i Europa.

For å unngå ytterligere press på økonomien var det nødvendig at det offentlige aktivitet ikke økte, men heller ble redusert. Det gjorde arbeidet med statsbudsjettet for 2023 svært krevende, også fordi de økte kostnadene i samfunnet påvirker all statlig virksomhet. Det ble valgt å hente inn ekstra midler til offentlig sektor ved å beskatte de ekstraordinære inntektene som den høye strømprisen ga til energiselskapene. Dette var et viktig bidrag for å sikre den offentlige velferden. Likevel ble det et moderat budsjett

med redusert offentlig forbruk. Dette var viktig siden økt prisstigning og økte renter alltid rammer hardest de som har minst fra før. I tillegg ble det lagt vekt på å gi ekstra støtte til disse gruppene gjennom lavere inntektsskatt, redusert barnehagepriser, billigere skolefritidsordning, økt bostøtte og forhøyede sosialhjelpssatser for å nevne noen av tiltakene.

2022 var vårt første regjeringsår, og samtidig som vi håndterte den helt spesielle sikkerhetspolitiske og økonomiske situasjonen, ble det gjennomført mange viktige saker som vi hadde lovet velgerne. Forsvaret ble styrka, politiet fikk økte ressurser, og avgiftssatser ble redusert. Finnmarkinger, østfoldinger, akershusinger, telemarkinger, vestfoldinger, buskerudværing og tromsværing får tilbake fylkene sine. Vi halverer ferjetakster og innfører gratis ferjer til øyer uten veiforbindelse. Vi styrker nærskolene med 1 200 mill. kr og bygger ut bredbånd for 360 mill. kr. Drivstoffavgiftene blir redusert med 2 200 mill. kr og innbyggerne i Nord-Troms og Finnmark får gratis barnehage. Pendlere får økt reisefradrag, vi innfører bygdevekstavgifter, og den desentraliserte høyere utdanningen blir styrka. Verdien av nasjonal matproduksjon ble tydelig dette året, og et jordbruksoppgjør som startet tettingen av bondens inntektsmuligheter i forhold til andre samfunnsgrupper var et viktig bidrag til dette.

Pandemien og krigen i Ukraina har også vist oss hvor viktig beredskap er. Vi fikk derfor i regjering umiddelbart satt ned både en totalberedskapskommisjon og en forsvarskommisjon. Å sørge for norske innbyggers trygghet er en av statens aller viktigste oppgaver. Forsvaret ble styrket med hele 11 000 mill. kr, og den sivile beredskapen gjennom politi, nødnett, sivilforsvaret, matberedskap og mobil befolkningsvarslings ble prioritert. For å sikre lokal trygghet ble det igangsatt en lokalpolitiplan, der regjeringen skal opprette ni nye lokale tjenestesteder i 2023, med planer om å opprette enda flere i 2024.

Den krevende politiske situasjonen i 2022 gjorde at det ble viktig med tett dialog mellom de ulike nivåene i partiet. Det ble derfor i mai arrangert en landskonferanse for lokallagsledere. Den første i historien. Faglig påfyll og gode diskusjoner om felles problemstillinger var viktige, i tillegg til å knytte kontakter med andre i samme situasjon. Det er også gjennomført to nasjonale ordførerkonferanser, og partiets ordførerforum har hatt møtevirkosomhet omtrent annenhver måned. I september ble det også gjennomført en konferanse for fylkespolitikere med hovedvekt på hvordan vi best videreutvikler fylkeskommunene.

Fylkeslederne spiller en sentral rolle i partiets arbeid rundt om i hele landet. Det ble derfor opprettet en rutine med månedlige teams-møter mellom fylkeslederne og partiledelsen med tanke på et fast dialogpunkt mellom disse nivåene. I tillegg ble det startet opp faste teams-sendinger hver 14. dag der folkevalgte og tillitsvalgte på lokallags- og fylkesnivå ble invitert. Her presenterte våre mest sentrale politikere, ofte statsråder, viktige aktuelle politikkområder, og svarte opp spørsmål som kom i nettpraten. Etter hvert som lokallagene nominerte kandidater til kommunevalget utover høsten ble disse også invitert til disse nettsendingene.

Landsstyret satte i oktober 2021 ned et vedtektutvalg som fikk i oppdrag å gjennomgå partiets vedtekter og fremme forslag til endringer som kan styrke partiets arbeid både lokalt, på fylkesplan og sentralt. Utvalget som ble ledet av sentralstyremedlem Ivar B. Prestbakmo har arbeidet med dette gjennom hele 2022. Noen problemstillinger ble sendt på høring første halvår, og utvalgets innstilling ble presentert på landsstyremøtet i oktober. Endelig vedtak skal fattes på landsmøtet i 2023.

I løpet av året ble det også satt i gang et arbeid for å evaluere de etiske retningslinjene til partiet. Der ble det blant annet tatt opp at det burde være mulig å varsle til en person av hvert kjønn, ved varsling til partiet sentralt. Dette ble tatt inn i retningslinjene ved revisjonen som ble behandlet på landsstyremøtet i oktober.

Partiets ansatte har sakte, men sikkert, kommet over i en normal arbeidssituasjon etter to år med stor grad av hjemmekontor. Gradvis har partiet fått tatt i bruk de nye kontorlokalene, og møterommene har omsider kommet til full nytte. Disse blir nå også benyttet aktivt av våre folk i regjeringsapparatet og møter mellom ulike deler av organisasjonen. De ansatte i partiorganisasjonen, stortingssekretariatet og politiske rådgivere i regjeringsapparatet hadde også en fysisk samling i Trysil over tre dager. Her var det mange nye ansikter siden forrige samling før pandemien, og grunnlaget for en godt koordinert valgkampinnsats ble lagt disse dagene.

Senterpartiet styrer landet i en svært krevende tid. Når vi ser inn i 2023, skal vi håndtere de utfordringer som kommer, og fortsette jobben for at forskjellene ikke øker, skape trygghet for folk, sikre nasjonal kontroll, og at det blir lagt til rette for å kunne bo og leve gode liv i hele Norge. Selv om meningsmålingene er lavere, er listestillingen til lokalvalget svært god. De aller fleste innbyggere får mulighet til å stemme på en senterpartikandidat også ved dette valget. Det er et godt utgangspunkt i krevende tider.

SENTRALSTYRET

Sentralstyret har hatt følgende sammensetning:

Leder: Trygve Slagsvold Vedum, Hedmark

Første nestleder: Ola Borten Moe, Trøndelag

Andre nestleder: Anne Beathe Tvinnereim, Akershus

Styremedlemmer:

- Gro-Anita Mykjåland, Agder
- Erling Laugsand, Møre og Romsdal
- Ivar B. Prestbakmo, Troms
- Kjersti Bjørnstad, Oppland
- Kari Anne Sand, Buskerud
- Sigurd Reksnes, Sogn og Fjordane

Senterkvinnenes leder: Beathe Marie Dahl Eide, Telemark (frem til 27.03.2022) og Wenche Skallerud, Troms (fra 27.03.2022)

Senterungsdomsleder: Torleik Svelle, Oppland (frem til 19.11.2022) og Andrine Hanssen-Seppola, Troms (fra 19.11.2022)

Studieforbundets leder: Marit Knutsdatter Strand, Oppland (frem til 04.04.2022) og Kathrine Kleveland, Vestfold (fra 04.04.2022)

Parlamentarisk leder: Marit Arnstad, Trøndelag

Varamedlemmer:

1. Bjørg Sandkjær, Oslo
2. Geir A. Iversen, Finnmark
3. Louise M. Kvitvang, Rogaland
4. Kjerstin W. Funderud, Østfold
5. Bent-Joacim Bentzen, Nordland
6. Hege Nordheim-Viken, Trøndelag

Per Rune Vereide har møtt som Sekretærforeningens representant med observatørstatus.

Sentralstyremøter

Sentralstyret har avholdt 11 møter, derav fem fysiske møter og resten digitale. Sentralstyret har til sammen behandlet 59 saker.

ARBEIDSUTVALGET

Arbeidsutvalget har i 2022 bestått av:

Leder: Trygve Slagsvold Vedum

Første nestleder: Ola Borten Moe

Andre nestleder: Anne Beathe Tvinnereim

I arbeidsutvalgets møter deltar også generalsekretær og assisterende generalsekretær.

Arbeidsutvalget har i løpet av året behandlet 82 saker fordelt på 16 møter.

LANDSSTYRET

Sentralstyrets medlemmer

Fylkesledere:

- Reidar Kaabbel, Østfold
- Brita Skallerud, Akershus
- Bjørg Sandkjær, Oslo
  - ➔ Espen E. Thygesen møtte på landsstyremøtet i mars, da Bjørg Sandkjær deltok som vara til sentralstyret.
  - ➔ Vebjørn Varlid møtte på landsstyremøtet i oktober, da Bjørg Sandkjær deltok som vara til sentralstyret.
- Per Martin Sandtrøen, Hedmark
- Marit Sletten, Oppland
- Sigrid Simensen Ilsøy, Buskerud
  - ➔ Anne Kristine Norman møtte på deler av landsstyremøtet i oktober.
- Per-Asbjørn Andvik, Vestfold
- Jon Rikard Kleven, Telemark
  - ➔ Åslaug Sem-Jacobsen møtte på landsstyremøtet i oktober.
- Gyro Heia, Agder
  - ➔ Det var kun én representant for Agder under landsstyremøtet i oktober.
- Oddbjørn Kylland, Agder
- Vidar Nedrebø, Rogaland
- Lars Fjeldstad, Hordaland
  - ➔ Nils T. Bjørke møtte på landsstyremøtet i oktober.
- Erlend Haugen Herstad, Sogn og Fjordane
- Tove Henøen, Møre og Romsdal
  - ➔ Marit Nerås Krogsæter møtte på landsstyremøtet i oktober.
- Ole Herman Sveian, Trøndelag
- Hege Nordheim-Viken, Trøndelag
- Trine Fagervik, Nordland
- Svein Leiros, Troms

- Heidi Holmgren, Finnmark
➔ Ingen fra Finnmark møtte på landsstyremøtet i mars.

To representanter for stortingsgruppen:

- På landsstyremøtet 28.- 29. mars: Per Olaf Lundteigen og Siv Mossleth
- På landsstyremøtet 24.- 25. oktober: Per Olaf Lundteigen og Siv Mossleth

En representant for sametingsgruppen:

- På landsstyremøtet 28.- 29. mars: Forfall
- På landsstyremøtet 24.- 25. oktober: Hans Ole Eira

Tre representanter for Senterkvinnene:

- På landsstyremøtet 28.- 29. mars: Signhild S. Samuelsen og Berit Hauan
- På landsstyremøtet 24.- 25. oktober: Signhild S. Samuelsen, Tina Sjursen og Berit Hauan.

Tre representanter for Senterungdommen:

- På landsstyremøtet 28.- 29. mars: Dorthea Elverum, Ibrahim Ali og Dordi Bokstap
- På landsstyremøtet 24.- 25. oktober: Dorthea Elverum, Ibrahim Ali og Andrine Hanssen-Seppola.

Én representant for Samepolitisk råd:

- På landsstyremøtet 28.- 29. mars: Forfall
- På landsstyremøtet 24.- 25. oktober: Forfall

Generalsekretær, to representanter for Sekretærforeningen og én representant for de ansatte i stortingssekretariatet møter med tale- og forslagsrett i landsstyret.

Landsstyrets møter

Landsstyret hadde to fysiske møter hvor det ble behandlet til sammen 20 saker.

Landsstyrets første møte ble holdt 28.- 29. mars på Quality Hotel Hasle Linie i Oslo. Foruten politisk debatt på bakgrunn av partileders og parlamentarisk leders innledning og orientering, ble årsmelding og årsregnskap for 2021 behandlet under møtet. Temadebatt og uttalelse om beredskap, samt evaluering av kontingentordningen var saker som ble behandlet under landsstyremøtet.

Landsstyrets andre møte ble holdt 24.- 25. oktober på Thon Hotel Storo i Oslo. Foruten politisk debatt på bakgrunn av partileders og parlamentarisk leders innledning og orientering, ble vedtektutvalgets innstilling lagt frem og etiske retningslinjer ble revidert. Landsstyre vedtok også 9 uttalelser under dette møtet:

1. Tryggere økonomiske rammer i en usikker tid
2. Ein må bu og utvikle næringsverksemd i heile Noreg
3. Norge trenger mer kraft og økt nasjonal kontroll med kraftressursene

4. Sats på en samordnet jernbane
5. Ja til en levende havbruksnæring i Norge
6. Norge trenger mer nasjonal kontroll
7. Narkotikabruk blant ungdommer bekymrer
8. Fastlegekrise har blitt ei pasientkrise
9. Stortinget må ta tilbake kontrollen over strømprisene

TILDELING AV SENTERPARTIETS HEDERSMERKE

Senterpartiets Hedersmerke med diplom er i 2022 tildelt følgende medlemmer:

- Ingunn D. Øderud, Modum, Buskerud
- Olav Nordstoga, Vinje, Telemark
- John Sigmund Moen, Aurskog-Høland, Akershus
- Erik Sletten, Trysil, Hedmark
- Hans Seierstad, Østre Toten, Oppland
- Mona B. Nicolaysen, Gausdal, Oppland
- Tarald Myrum, Valle, Agder
- Knut A. Austad, Bygland, Agder
- Jarle Martin Gundersen, Trondheim, Trøndelag
- Ester Kjellaug Hasle, Trondheim, Trøndelag
- Torbjørn Rødstøl, Rauma, Møre og Romsdal
- Else Brandvoll, Surnadal, Møre og Romsdal
- Berit Vikhammer, Malvik, Trøndelag
- Mikal Leigland, Bjørnafjorden, Hordaland

KOMMUNIKASJON

Kommunikasjonsarbeidet i 2022 ble i starten av året preget av hjemmekontor på grunn av koronapandemien, både internt i partiet og eksternt. Mer av kommunikasjonsarbeidet ble utført digitalt gjennom året, selv om vi gradvis etter februar kom tilbake til mer «normal drift». Organisasjonen er blitt mye mer vant til å kommunisere med digitale verktøy, mest ved bruk av Teams og GoPlenum.

Som regjeringsparti var interessen for partiets svar og løsninger stor i hele året. Antall spørsmål via e-post, telefon og på sosiale media var stabilt høy gjennom hele året. Det har vært klart mest henvendelser om tema som strøm og drivstoff, men alle saker som er oppe i samfunnsdebatten virker direkte inn på både antall henvendelser og på tema, ettersom vi er et parti som er med og styrer landet i en vanskelig tid. I enda sterkere grad enn før kommer de fleste spørsmål og meldinger til partiet fra enkeltpersoner nå via sosiale media, men det var også stor pågang via e-post og telefon.

Det har også vært stor toveis kontakt mellom media og partiet, spesielt rettet mot partileder, regjeringsdelen og stortingsgruppa, men også via våre politikere i fylker og kommuner. I og med regjeringsdannelsen har Senterpartiet fått mange flere profiler som

media er interessert i, både i regjeringsapparatet og på Stortinget. Dette medfører en klar økning i kontakt med media og derav oppslag for Senterpartiet og våre politikere.

Fakta om Senterpartiets kommunikasjonsarbeid:

- Medlemsbladet Sentrum, som blir sendt pr. post til alle medlemmer i partiet og Senterungdommen, kom ut i to ganger i løpet av året.
  - ➔ Nr. 1 i slutten av juni med hovedvekt på «Regjeringa leverer», der 16 tema ble belyst om viktige resultat og vedtak i regjeringen, samt et bredt intervju med Trygve Slagsvold Vedum og et intervju med Sandra Borch, i tillegg til de faste spaltene.
  - ➔ Nr. 2 i rett før jul med hovedvekt på intervju med fem av fylkeslederne, «Styring av landet i en vanskelig tid» med Trygve Slagsvold Vedum, reportasje fra Hasvik i Finnmark, «Vilje til å styre»-intervju med Marit Arnstad, «Trygghet og beredskap i hele Norge» med ministrene Borch, Mehl og Gram, intervju med ny Senterungdomsleder Andrine Hanssen-Seppola, julestoff med Sandras jul og et Sp/julekryssord, i tillegg til de faste spaltene.
- Nyhetsbrevet «Sp-nyheter/nyhende» kom ut i 13 nummer, derav to budsjettspesial i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 12. mai og statsbudsjettframlegging 6. oktober, og et om jordbruksavtalen 16. mai. Det sendes ut hver måned utenom sommeren til alle partiets og Senterungdommens medlemmer med mailadresse i medlemsregisteret. Innholdet har hovedvekt på aktuelle politiske og organisatoriske saker fra hele Senterbevegelsen, videohilsener fra sentrale politikere og ytringsinnlegg fra Senterpartistemmer.
- Neste Veke-mailen startet opp 14. oktober for uke 42/22 og så sendt ut hver sendt ut hver fredag fram til jul til hele Senterpartiets organisasjon på kommune-, fylkes- og sentralt nivå. Hovedinnholdet er aktiviteter og reiser fra Sp-folka i regjering og storting i påfølgende uke.
- Sp-veven (www.sp.no med alle sidene til partiet, Senterungdommen, Senterkvinnene, Senterpartiets Studieforbund, Samepolitisk råd, samt alle fylkeslagas og lokallagas sider) ble jevnlig oppdatert gjennom hele året.
- Foto - En egen fotograf reiser kontinuerlig rundt i landet for å bygge opp en god billedbase til bruk for alle med tilgang til partiets profilportal. I tillegg til portrettbilder av aktuelle personer, bilder fra diverse møter og konferanser i regi av partiet blir det også tatt bilder fra ulike steder i landet, mennesker i diverse situasjoner og ulike yrker.
- Materiell - Flisa Trykkeri i samarbeid med Idé House of Brands i Drøbak blei i 2020 valgt som nye hovedleverandører av profilmateriell og trykksaker, og dette samarbeidet har i 2022 i all hovedsak fungert godt. Nettbutikken har vært åpen gjennom året slik at lag og medlemmer kan bestille fra lageret vårt ved behov.
- Valgkampmateriell for valgkampen 2023 blei lansert i nettbutikken i november. Arbeidet med utvalget blei påbegynt tidlig på året, og det blei henta

inn innspill fra fylkeskontora. Også i år har vi samarbeidet tett med Senterungdommen om valgkampmateriell, med mål om å komplimentere hverandres utvalg.

- Brosjyrer - Fra sentralt hold blei det i 2022 laga flere mindre brosjyrer som blei distribuert enten fysisk eller digitalt. Den viktigste, og trolig mest virkningsfulle, var brosjyren «Viktige grep i regjering» som blei sendt ut i august, og gjort tilgjengelig digitalt.

Sosiale medier

I 2022 har Facebook og Instagram vært partiets hovedfokus. Plattformene har blitt styrt av digital kommunikasjonsrådgiver, med assistanse fra praktikantene. Det har vært jevnlig publisering, med totalt 145 innlegg på Facebook og 35 innlegg på Instagram. I tillegg har historiefunksjonen til Instagram blitt brukt i forbindelse med reiser, møter, arrangement o.l.

Det har blitt produsert en rekke delebilder med flere ulike tema. Det har også blitt produsert en god del videoer, med tema som diverse gjennomslag i regjering og andre dagsaktuelle saker.

Twitter-kontoen har ikke vært prioritert.

ØKONOMI

Årsregnskapet for Senterpartiets Hovedorganisasjon for 2022 godkjennes av landsstyret i henhold til Senterpartiets lover. I henhold til regnskapsloven § 3-3 avgir sentralstyret i egenkap av å være virksomhetens styre, en årsberetning for 2022.

Senterpartiets Hovedorganisasjon, heretter Senterpartiet, er sentralleddet i Senterpartiets organisasjon, med tilhørende lokallag i kommunene og fylkeslag i fylkene. Virksomheten knytter seg til organisatorisk og politisk arbeid. Partikontoret er lokalisert i Oslo. Resultatet for hovedorganisasjonen for 2022 er et overskudd på kr. 2.935.251, som er litt lavere enn budsjett grunnet den økte kostnadsveksten på mange områder.

Hovedinntektskildene til Senterpartiet er statlig partistøtte og medlemskontingent. Statsstøtten økte etter stortingsvalget i 2017 og partiet har lagt opp til at de økte inntektene skal bidra til å styrke egenkapitalen i mellomvalgår.

Kostnadssiden er preget av lønnskostnader. Vel halvparten av Senterpartiets inntekter går med til å dekke lønn for de ansatte, og det meste ellers går til faste driftskostnader, samt avskrivninger på anleggsmidler.

Partiet har etter årets resultat en egenkapital på kr. 26.645.554.

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

Fraværet, målt økonomisk, var totalt på 4,59 % i 2022. Det har vært 4 langtidsfravær i perioden. I 2022 har det vært gjennomsnittlig 40,66 årsverk. Antall ansatte pr. 1.1. var 41, men det var 48 pr. 31.12.

Senterpartiets Hovedorganisasjon har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Hovedorganisasjonen har 13 medlemmer i styret. Av disse er 7 kvinner og 6 menn. Av ansatte på hovedkontoret er 7 kvinner og 9 menn, mens av fylkesansatte er 21 kvinner og 10 menn. Ingen likestillingstiltak anses nødvendige.

Sentralstyret mener at informasjonen gitt i årsregnskapet gir en rettvise oversikt over Senterpartiets hovedorganisasjons eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

MØTER OG KONFERANSER

Landskonferanse for lokallagsledere

Fredag 20. mai til søndag 22. mai arrangerte Senterpartiet sin aller første landskonferanse for lokallagsledere på Scandic Hamar. Alle lokallagsledere ble invitert til en hyggelig samling der de fikk faglig påfyll og mulighet til å knytte kontakter og kjennskap til andre lokallagsledere, diskutere problemstillinger og dele løsninger.

Konferansen samlet 189 deltakere, inkludert sekretariat, statsråder og observatører.

Tema og innledere for landskonferansen:

- Sofaprat med nestlederne
v/ Even Skårberg Aarnes
- Lokallagstimen
Representanter fra partikontor, fylkeskontor og lokallag forteller om deres arbeid for å løfte lokallaget på ulike måter
- Studieforbundet, Senterungdommen og Senterkvinnene forteller om sitt arbeid
- Gruppeoppgaver
- Partiledere Trygve Slagsvold Vedum taler til konferansen
- Kommunaldepartementet orienterer
v/ Sigbjørn Gjelsvik, kommunal- og distriktsminister
- Justisdepartementet orienterer
v/ John-Erik Vika og Erik Sandsmark Ildsøe, statssekretærer
- Medieskolering
v/ Vebjørn Varlid, rådgiver
- Hva Senterpartiet har levert i regjering?
v/ Karl Kristian Langeland, lagbygger
- Norges Bygdeungdomslag
v/ Johanne Brandsrud
- Landbruksdepartementet orienterer
v/ Siv Sætran, politisk rådgiver

Ordførerkonferanser

Mandag 31. januar ble det arrangert ordførerkonferanse i Oslo i forkant av KS sitt årlige kommunalpolitiske toppmøte. Konferansen fant sted på Clarion Hotel The Hub i Oslo.

På grunn av smittevernregler ble det lagt opp til et mindre møte, men at observatører kunne følge med digitalt.

Tema og innledere for møtet:

- Senterpartiet i posisjon – nå også i regjering
v/ partileder Trygve Slagsvold Vedum
- Tjenester nært folk i hele Norge
v/ Bjørn Arild Gram (kommunal- og distriktsminister)

v/ Heidi Greni (leder av kommunalfraksjonen i stortingsgruppa)
v/ Saxe Frøshaug (leder av Senterpartiets ordførerforum)

- Barnevernsreformen
v/ barne- og familieminister Kjersti Toppe

Mandag 22. august til tirsdag 23. august ble Senterpartiets andre ordførerkonferanse arrangert på Scandic Airport Hotel, Gardermoen.

92 ordførere deltok på konferansen, som inkludert observatører og sekretariat samlet ca. 155 deltakere.

Tema og innledere for møtet:

- Senterpartiet i regjering; status og veien videre
v/ partileder Trygve Slagsvold Vedum
- Kommunal- og distriktspolitikk
v/ Sigbjørn Gjelsvik, kommunal- og distriktsminister
v/ Heidi Greni, leder av kommunalfraksjonen i stortingsgruppa
v/ Saxe Frøshaug, leder av Senterpartiets ordførerforum
- Aktuelt fra KS-gruppa
v/ Jenny Følling, nestleder i KS
- Strategi for valgkampen 2023
v/ Oddvar Igland, assisterende generalsekretær
- Mat og matberedskap
v/ Sandra Borch, landbruks- og matminister
- Energipolitikk – på kort og lang sikt
v/ Ole André Myhrvold, medlem av Stortingets energi- og miljøkomité
- Fastlegeordningen
v/ Lisa Marie Ness Klungland, medlem av Stortingets helse- og omsorgskomité

Fylkespolitisk konferanse

Mandag 19. september til tirsdag 20. september ble Senterpartiets fylkespolitiske konferanse arrangert på Quality Airport Hotel, Gardermoen.

55 fylkespolitikere deltok på konferansen, som inkludert observatører og sekretariat samlet ca. 100 deltakere.

Tema og innledere for møtet:

- Senterpartiet i regjering; status og veien videre

v/ partileder, Trygve Slagsvold Vedum

- Videreutvikling av fylkeskommunene
v/ Sigbjørn Gjelsvik, kommunal- og distriktsminister
v/ Kari Anne Bøkestad Andreassen, fylkesordfører i Nordland
v/ Jenny Følling, nestleder i KS
- Parallelle sesjoner
Samferdsel
Innledning v/ Erling Sande, leder av Stortingets transport- og kommunikasjonskomité.
Utdanning
Innledning v/ Marit K. Strand, nestleder i Stortingets utdannings- og forskningskomité
Kultur
Innledning v/ Åslaug Sem-Jacobsen, nestleder i Stortingets familie- og kulturkomité
Regional utvikling
Innledning v/ Kjersti Bjørnstad, statssekretær i kommunal- og distriktsdepartementet
- Strategi for valgkampen 2023
v/ Knut M. Olsen, generalsekretær i Senterpartiet
v/ Aud Hove, fylkesvaraordfører i Innlandet
v/ Jon Askeland, fylkesordfører i Vestland
- Nytt inntektssystem for fylkeskommuner
v/ statssekretær Ole Gustav Narud
- Beredskapsarbeid på lokalt nivå
v/ Emilie Enger Mehl, justis og beredskapsminister

Digitale møter

- Partiledelsen har avholdt jevnlig digitale møter med fylkeslederne.
- Hver mandag kl. 09.30 har alle ansatte på partikontoret, på fylkeskontorene, sekretariatsleder fra stortingsgruppa og statssekretær fra SMK møte for oppdateringer og avklaringer med tanke på arbeidet kommende uke.
- Partiet har arrangert jevnlig nettmøter med statsråder og stortingsrepresentanter om aktuelle saker.

Medarbeidersamling

Mandag 31. oktober til onsdag 2. november ble det avholdt medarbeidersamling på Radisson Blu Resort Trysil. Her deltok ansatte fra partikontoret i Oslo, stortingssekretariatet, fylkeskontorene og rådgivere i regjeringsapparatet.

Samlingen la vekt på det sosiale samværet i tillegg til det faglige. Bakgrunnen for dette var at vi er mange som ikke kjenner hverandre, og en del har fått nye funksjoner. For at alle ansatte skal kunne klare å hjelpe hverandre og gjennom det gjøre hverandre gode, er det viktig at man har stor tillitt til hverandre og forståelse for hverandres roller. I tillegg til kunnskapen om hverandres arbeidsmåter og tenkning. Utover dette var det lagt opp til mye gruppearbeid som hadde fokus på hvordan alle ansatte i organisasjonen kan gjøre en best mulig jobb for partiet fram mot lokalvalget i 2023.

UTVALGSARBEID / ARBEIDSGRUPPER

Ordførerforum

Ordførerforum har i 2022 bestått av:

Saxe Frøshaug, leder (Indre Østfold/Østfold), Gudbrand Kvaal (Aurskog Høland/Akershus), Marte Larsen Tønseth (Løten/Hedmark), Torvild Sveen (Gjøvik/Oppland), Tine Norman (Sigdal/Buskerud), Siri Blichfeldt Dyrland (Bø/Telemark), Bjørn Gunnar Baas (Åmli/Agder), Asbjørn Birkeland (Sauda/Rogaland), Hege Eide Vik (Vaksdal/Hordaland), Gunn Åmdal Mongstad (Solund/Sogn og Fjordane), Ingrid Waagen/Odd Jostein Drotninghaug (Tingvoll/Møre og Romsdal), Hege Nordheim-Viken (Høylandet/Trøndelag), Harald Lie (Hattfjelldal/Nordland), Sigrun Wiggen Prestbakmo (Salangen/Troms) og Lone Helene Johnsen (Båtsfjord/Finnmark). Ragnar Kvåle, Torunn Flatjord og Per Rune Vereide har vært sekretariat for Ordførerforum i 2023.

Ordførerforum har hatt 6 møter; 19/1 (hybrid), 23/3 (fysisk), 7/6 (hybrid), 23/8 (Teams), 10/10 (hybrid) og 6/12 (Teams). I tillegg har en kommunisert mye på mail og telefon mellom møtene.

Ordførerforum har hatt mange saker på dagsorden; saker som omhandler den politiske situasjonen, mange sider ved kommuneøkonomien, strøm, utenlandskabler, jordbruksoppgjør, motorferdsel i utmark, fastlegesituasjon, helseplattformen og felles kommunal journal (FKJ). Forumet har også hatt besøk og dialog på de fleste møtene med partiledelsen, kommunal- og distriktsdepartementet, samt kommunalfraksjonen på Stortinget.

Vedtektutvalget

På grunnlag av vedtak i landsstyret 29.10.21 oppnevnte sentralstyret i møte 16.12.21 et utvalg som fikk i oppdrag å gjennomgå partiets vedtekter og fremme forslag til endringer som kan styrke partiets arbeid både lokalt, på fylkesplan og sentralt.

Utvalget ble ledet av sentralstyremedlem Ivar B. Prestbakmo, og bestod for øvrig av assisterende generalsekretær Oddvar Igland, fylkessekretærene Rune Hjulstad og Anne Koht-Norbye og studieleder Karoline Bjerkeset.

Utvalgets innstilling forelå 30. september. Utvalget fremmet en lang rekke forslag til vedtektsendringer som vil bli behandlet på landsmøtet i 2023. Utvalget fremmet også flere andre forslag og noen av disse behandlet landsstyret 24. oktober.

Landsstyret sluttet seg til utvalgets forslag til mal for reglement for kommunestyregrupper og fylkestingsgrupper. Landsstyret sluttet seg videre i all hovedsak til utvalgets forslag til endringer i retningslinjene for rådsmøter på fylkesnivå.

Landsstyret slutter seg også til utvalgets forslag om at partiets vedtekter skal foreligge på begge målformer. Dette følges opp i etterkant av landsmøtet i 2023.

På grunnlag av utvalgets innstilling vedtok sentralstyret å be generalsekretæren foreta en samlet revisjon av retningslinjene for nominasjonsprosessene med sikte på behandling i landsstyret høsten 2023. Sentralstyret vedtok også å be generalsekretæren foreta en nærmere vurdering av utvalgets innspill om å etablere en ordning med en oppmerksomhet til medlemmer som har hatt et langvarig medlemskap i Senterpartiet, og legge fram en sak om dette for sentralstyret.

MEDLEMSUTVIKLING

Vi har dessverre ikke sett samme framgang med antall medlemmer i partiet i 2022. Ved inngangen til 2023 har Senterpartiet 18 325 betalende medlemmer, som dessverre er en nedgang fra medlemstallet fra 1. januar 2022 da medlemstallet var 20 261.

Naturlig avgang, «strømkrise», dieselpriser og økt inflasjon i samfunnet er noen av grunnene til nedgangen.

Senterungdommen hadde 1538 betalende medlemmer ved utgangen av 2022. Til sammen hadde Senterbevegelsen 19863 medlemmer pr. 31.12.2022.

SEKRETARIATET

Sekretariatet på hovedkontoret har i 2022 hatt denne sammensetningen:

- Generalsekretær: Knut M. Olsen
- Assisterende generalsekretær: Oddvar Igland
- Økonomi- og IT-leder: Anders E. Graven
- Administrasjonssekretær: Vilde R. Abrahamsen
- Administrasjonssekretær: Mari Uggerud
- Informasjonsrådgiver: Ragnar Kvåle
- Digital kommunikasjonsrådgiver: Tone H. Ween
- Kommunikasjonsrådgiver: Torbjørn B. Lauen
- Produksjonsleder og fotograf: Ragne B. Lysaker
- Lagbygger: Karl Kristian Langeland
- Personal- og økonomirådgiver: Emilie Hammer
- IT- konsulent: Pontus Warg (fra 19.04.22)
- Lønnsmedarbeider: Bård Runnestø
- Organisasjonsrådgiver: Torunn Flatjord (01.06.22-01.11.22)
- Organisasjonsrådgiver: Per Rune Vereide (fra 01.11.22)
- Praktikant: Britha Sangesland

FYLKESKONTOR

Fylkessekretærer og andre ansatte

Østfold: Anne Koht-Norbye

Akershus: Maja Aas (permisjon fra juni) og Ingeborg Kristoffersen-Svarstad (ungdomssekretær/organisasjonssekretær fra februar 2022 og fungerende fylkessekretær fra juni)

Oslo: Øyvind Lunde Christiansen (til 01.05.22) og Victoria Sannum Vangen (fra 02.05.2022)

Hedmark og Oppland: Camilla Aaseth (fylkessekretær fra 01.02.22), Anne-Marthe Finsveen Sandberg (organisasjonssekretær), Ole Mathias (politisk rådgiver), Marit Sletten (politisk rådgiver) og Mona B. Nicolaysen.

Buskerud: Brit-Tove Krekling (fylkessekretær) og Magnus Weggesrud (gruppesekretær for fylkestingsgruppa i Viken)

Vestfold: Lisbeth Glittum (fylkessekretær), Ida Cathrine Nilsen (fungerende fylkessekretær fra 01.09.22) og Hedda Caroline Wigeland Håkegård (organisasjonssekretær/ ungdomssekretær fra 01.09.22)

Telemark: Sveinung Leikvoll (fylkessekretær til 01.04.22 og organisasjonsrådgiver fra 01.04.22) og Even Skårberg Aarnes (organisasjonsrådgiver til 01.04.22 og fylkessekretær fra 01.04.22)

Agder: Gunnar-Ole Lyngroth (fylkessekretær)

Rogaland: Katrine Sægrov (fylkessekretær), Karl Anders Mæland Nilsen (organisasjonssekretær) og Morten Helliesen (kommunikasjonsrådgiver)

Hordaland: Torunn Flatjord (fylkessekretær til 01.06.22) og Sølvi Kobbeltvedt (fylkessekretær fra 01.06.22)

Sogn og Fjordane: Per Rune Vereide (fylkessekretær til 01.11.22), Torunn Flatjord (fylkessekretær fra 01.11.22) og Gabriel Skjulhaug Yttri (organisasjonsrådgiver til 30.10.22)

Møre og Romsdal: Isabelle Orvik (fylkessekretær)

Trøndelag: Rune Hjulstad (fylkessekretær), Nora Stein Baustad (kommunikasjonsrådgiver), Guri Heggem (gruppesekretær for fylkestingsgruppa), Bjørn Ludvig Bergsmo (organisasjonsrådgiver) og Kennet Tømmermo Reitan (organisasjonsrådgiver)

Nordland: Julie Brattli Steinvik (fylkessekretær)

Troms: Ingunn-Merete Hals (fylkessekretær) og Rikke Håkstad (fungerende fylkessekretær fra 01.05.22)

Finnmark: Rita H. Roaldsen (fylkessekretær)

REGJERINGSAPPARATET

Finansdepartementet

- Trygve Slagsvold Vedum – statsråd
- Lars Erik Bartnes – statssekretær
- Erlend Trygve Grimstad – statssekretær
- Lars Vangen – statssekretær
- Erling Laugsand – statssekretær (fra 01.01. til 21.02.)
- Geir Indrefjord – statssekretær (fra 21.02. til 04.11.)
- Ada Johanna Arnstad – politisk rådgiver (til 26.10.)
- Emilie Kirkeby-Garstad – politisk rådgiver (fra 26.10.)

Barne- og familiedepartementet

- Kjersti Toppe – statsråd
- Trine Fagervik – statssekretær
- Øyvind Bosnes Engen – politisk rådgiver
- Per Ivar Lied – politisk rådgiver (31.01 til 31.08.)

Forsvarsdepartementet

- Odd Roger Enoksen- statsråd (til 12.04.)
- Bjørn Arild Gram – statsråd (fra 12.04.)
- Bent-Joacim Bentzen – statssekretær
- Marie Lamo – politisk rådgiver

Justis- og beredskapsdepartementet

- Emilie Enger Mehl – statsråd
- Hans-Petter Aasen – statssekretær
- John-Erik Vika- statssekretær
- Erik Sandsmark Ildsøe – statssekretær (til 11.11.)
- Geir Indrefjord – statssekretær (fra 11.11.)
- Trond Ivar Bækken – politisk rådgiver
- Emilie Kirkeby-Garstad – politisk rådgiver (14.03. til 26.10.)
- Torleik Svelle – politisk rådgiver (fra 26.11.)

Kommunal- og distriktdepartementet

- Bjørn Arild Gram – statsråd (til 12.04.)
- Sigbjørn Gjelsvik – statsråd (fra 12.04.)
- Nancy Charlotte Porsanger Anti – statssekretær
- Kjersti Bjørnstad – statssekretær
- Ole Gustav Narud – statssekretær
- Ingrid Nikoline Sand – politisk rådgiver

Kunnskapsdepartementet

- Ola Borten Moe – statsråd (forskning- og høyere utdanningsminister)
- Oddmund Løkensgard Hoel – statssekretær
- Signe Bjotveit – politisk rådgiver

Landbruk- og matdepartementet

- Sandra Borch – statsråd
- Wenche Westberg – statssekretær
- Siv Sætran – politisk rådgiver

Utenriksdepartementet

- Anne Beathe K. Tvinnereim – statsråd (utviklingsminister)
- Bjørg Sandkjær – statssekretær
- Kenneth Engvoll Løland – politisk rådgiver (frem til 28.03.)
- Syver Zachariassen – politisk rådgiver (fra 28.03.)

Statsministerens kontor

- Anne Marie Aanerud – statssekretær (permisjon fra 21.02. til 04.11.)
- Erling Laugsand – statssekretær (vikar fra 21.02. til 04.11.)

Klima- og Miljødepartementet

- Aleksander Øren Heen – statssekretær (permisjon fra 03.01. til 15.04.)
- Christian Anton Smedshaug – statssekretær (vikar fra 03.01. til 15.04.)

Samferdselsdepartementet

- Jakob Bjelland – statssekretær

SAMARBEIDET MED SENTERKVINNENE OG SENTERUNGDOMMEN

Samarbeidet med Senterkvinnene og Senterungdommen ivaretas gjennom styrerepresentasjon og gjennom arbeidsdeling som bidrar til at vi i den felles ressursutnyttelsen oppnår størst mulig effekt for partiet. Begge organisasjonene får dessuten støtte gjennom at partiet leverer data-, sentralbord-, lønns- og regnskapstjenester.

VEDLEGG 1:

SAKSOVERSIKT – SENTRALSTYRET 2022

SAK	TITTEL	DATO
1/22	PROTOKOLL	20.01
2/22	POLITISK DRØFTELSE	
3/22	LANDSSTYREMØTE 28.-29. MARS	
4/22	ORIENTERINSSAKER	
5/22	PROTOKOLL	14.02
6/22	POLITISK DRØFTELSE	
7/22	EVALUERINGSRAPPORT – STORTINGSVALGET 2021	
8/22	ORGANISASJONSUTVIKLING 2022	
9/22	LANDSSTYREMØTE 28.-29. MARS	
10/22	ORIENTERINGSSAKER	
11/22	PROTOKOLL	21.03
12/22	POLITISK DRØFTELSE	
13/22	ÅRSREGNSKAP 2021	
14/22	ÅRSMELDING 2021	
15/22	LANDSSTYREMØTE 28.-29. MARS	
16/22	SENERPARTIETS KURS- OG OPPLÆRINGSVIRKSOMHET	
17/22	ORIENTERINGSSAKER	
18/22	PROTOKOLL	26.04
19/22	POLITISK DRØFTELSE	
20/22	PRIORITERTE ENDRINGER, STATUS OG TILTAK I FORSVARSSEKTOREN	
21/22	ORIENTERINGSSAKER	
22/22	PROTOKOLL	19.05
23/22	POLITISK DRØFTELSE	

24/22	ORIENTERINGSSAKER	
25/22	PROTOKOLL	08.06
26/22	POLITISK DRØFTELSE	
27/22	REVISJON AV ETISKE RETNINGSLINJER	
28/22	SENTERPARTIETS FORMÅLSPARAGRAF	
29/22	LANDSSTYREMØTE 24.-25. OKTOBER	
30/22	SENTERPARTIETS LANDSMØTE 2023	
31/22	STRATEGI FOR VALGKAMPEN 2023	
32/22	ØKONOMIPLANREVISJON	
33/22	ORIENTERINGSSAKER	
34/22	PROTOKOLL	23.08
35/22	POLITISK DRØFTELSE	
36/22	ORIENTERINGSSAKER	
37/22	PROTOKOLL	12.09
38/22	STRATEGI FOR VALGKAMPEN 2023	
39/22	REVISJON AV ETISKE RETNINGSLINJER	
40/22	LANDSSTYREMØTE 24.-25. OKTOBER	
41/22	SENTERPARTIETS LANDSMØTE 2023	
42/22	POLITISK DRØFTELSE	
43/22	ORIENTERINGSSAKER	
44/22	PROTOKOLL	13.10
45/22	VEDTEKTUTVALGS INNSTILLING	
46/22	EVALUERING AV KONTINGENTORDNINGEN	
47/22	OPPNEVNING AV VALGKOMITÉ FOR LANDSMØTE 2023	
48/22	LANDSSTYREMØTE 24.-25. OKTOBER	
49/22	POLITISK DRØFTELSE	
50/22	PROTOKOLL	14.11

51/22	POLITISK DRØFTELSE	
52/22	MØTEPLAN 2023	
53/22	ORIENTERINGSSAKER	
54/22	PROTOKOLL	14.12
55/22	POLITISK DRØFTELSE	
56/22	SENERPARTIETS LANDSMØTE 2023	
57/22	VALGKAMPEN 2023	
58/22	BUDSJETT 2023 OG ØKONOMIPLAN 2024-2025	
59/22	ORIENTERINGSSAKER	

VEDLEGG 2:

Uttalelser vedtatt av Senterpartiet i 2022:

Uttalelse fra Senterpartiets landsstyre 29. mars 2022:

Nasjonal beredskap må prioritere

Å sørge for norske innbyggers trygghet er en av statens aller viktigste oppgaver.

Samfunnssikkerhet og beredskap handler om vårt samfunns evne til å verne oss mot hendelser som kan true liv og helse, og som kan sette grunnleggende funksjoner og verdier i fare.

Beredskapsutfordringene Norge står overfor er mangfoldige og sammensatte, og er av både sivil og militær karakter. Sterkere internasjonale spenninger, klimaendringer, krig og pandemi er alle hver for seg faktorer som utfordrer beredskapen vår.

Arbeidet med samfunnssikkerhet favner bredt. Om det er forsvarsevne, forsyningssikkerhet for kraft, mat og vann, digital eller finansiell sikkerhet, nasjonalt eierskap, helseberedskap, flyktningstrømmer eller sikkerhetspolitiske kriser. Innenfor alle områder som berører samfunnssikkerhet og beredskap forutsettes god samhandling og koordinering mellom en rekke beredskapsaktører med ulike ansvarsområder.

For Senterpartiet er NATO-medlemskap en bærebjelke for norsk sikkerhetspolitikk. Norges rolle som NATO i nord vil bli stadig viktigere i årene som kommer. Den tilspissede geopolitiske situasjonen betyr at vi må ruste Forsvaret for den økte aktiviteten som vil følge av krigen i Ukraina de nærmeste årene og samtidig ruste Forsvaret for en langsiktig endring i forholdet mellom Russland og NATO.

Staten har et overordnet ansvar for den sivile beredskapen i Norge, men skal man lykkes med å bygge en god beredskap i hele Norge må lokale frivillige aktører, kommuner, fylker og statsforvaltere være godt integrert i de nasjonale beredskapsplanene. Hybrid krigføring utfordrer særlig svakheter i systemer som er avhengige av offentlig elektronisk kommunikasjon. Cyberangrep og angrep mot sentral infrastruktur kan føre til at kommunikasjonen brytes, infiltreres eller gjøres ustabil.

Fravær av norsk beredskapspolitikk har i mange år ført til nedbygging av kornsiloer og heimevern. Den norske beredskapspolitikken har dessverre vært rigget for godværsdager, men både koronakrisen og nå krigen i Ukraina har vist oss at normaltstand og fred ikke er noe vi kan ta for gitt. Hendelser vi ikke rår over nasjonalt har vist seg å raskt kunne gjøre det både vanskeligere og dyrere å frakte matvarer på tvers av landegrenser. Nå settes det med rette spørsmålstegn ved det globale matsystemets robusthet og måten vi har rigget vår beredskap på. Siden slutten på den kalde krigen har Norge bygget ned den nasjonale beredskapen. Da koronapandemien traff landet vårt våren 2020 var selvforsyningsgraden korrigerert for fôrimport på 36 %. Vi hadde knapt smittevernustyr på lager og de få kriselagrene med mat var kun nok til å brødfø 13 000 mennesker i en uke.

Disse hendelsene har vist hvor avgjørende et skifte i norsk beredskapspolitikk er. Tiden med en blind tro på at markedet skal redde oss i krisetider er forbi. Nasjonalt eierskap til samfunnskritisk infrastruktur, naturressurser og strategisk viktige bedrifter og verdikjeder må sikres. For Senterpartiet er det grunnleggende for god beredskap at den er lokalt forankret og at ressursene til å håndtere kriser er fordelt over hele landet.

I en urolig verden er det den norske regjeringens ansvar å sikre trygghet for nordmenns liv, helse, hverdager, arbeidsplasser og økonomi.

Hovedprioriteringer for Senterpartiet vil derfor være:

- Ruste Forsvaret for den økte aktiviteten de nærmeste årene, og samtidig ruste Forsvaret for en langsiktig endring i forholdet mellom Russland og NATO. Sivil og militær tilstedeværelse i nord må gjenspeile Norges rolle som forvalter av store naturressurser i havområdene, og en felles grense med Russland. Forsvarets operative kapasiteter må styrkes gjennom blant annet å øke antall vernepliktige som gjennomfører førstegangstjenesten, og et sterkt lokalt forankret heimevern.
- Styrke evnen til militært mottak i nord.
- Styrke cyberberedskapen for å beskytte sivilsamfunnets digitale infrastruktur og Forsvarets IKT-systemer mot digitale trusler fra et bredt spekter av militære og sivile aktører.
- Styrke de lokale og regionale nivåene i den sivile beredskapen og gi de en økt grad av beslutningsmyndighet. Levende lokalsamfunn og en sterk offentlig sektor lokalt utgjør et viktig grunnlag for dette.
- Bygge opp beredskapslager for korn for å kunne stå bedre rustet for blant annet naturhendelser med avlingssvikt og i møte med sikkerhetspolitiske kriser. Styrke den norske matproduksjonen slik at vi når en selvforsyningsgrad av norske jordbruksmatvarer, korrigert for import av fôrråvarer, på minst 50 prosent.

Uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Tryggere økonomiske rammer i en usikker tid

Det er mange som nå opplever at kostnadene øker og som kjenner på uro og utrygghet for egen økonomi. Det siste året har prisene på mange nødvendighetsvarer skutt i været. Strøm, drivstoff og mat har blitt dyrere, og et høyt gjeldsnivå gjør at økte renter slår kraftig inn i økonomien til folk og bedrifter. I en tid med renteøkninger og kraftig prisvekst både i Norge og internasjonalt, vil Senterpartiet føre en ansvarlig økonomisk politikk som skaper trygghet rundt folks økonomi og arbeidsplasser.

I befolkningen ser vi med stor bekymring på at antall inkassosaker og den usikrede gjelda øker. Det blir derfor særlig viktig fremover at det sørges for et sikkerhetsnett i finanspolitikken som gjør at folk kommer gjennom denne krevende tida på en best mulig måte. FN anslår at cirka 10% av den norske befolkningen lever under den relative fattigdomsgrensen og antall barn som vokser opp i vedvarende lavinntektsfamilier øker, noe som i tider med lavkonjunktur blir enda mer krevende. Det blir derfor svært viktig å sette inn målrettede og treffsikre tiltak rettet mot disse familiene. De stadig lengre køene

ved landets matsentraler er en bekymringsfull utvikling. For når pengene ikke strekker til, reduseres muligheten for å ta gode økonomiske valg for helse, bolig, mat og fritid og dette fører til utenforskap for mange. Spesielt barn og unge rammes når valget står mellom familiens matinnkjøp og deres fritidsaktiviteter.

For Senterpartiet er det et hovedmål med reduserte sosiale, økonomiske og geografiske forskjeller. Derfor må det gjøres grep for større omfordeling. Gjennomsnittsinntekt i den norske befolkningen er en ofte brukt måleenhet på lønnsnivået i Norge, men ifølge SSB har 60% av befolkningen lavere lønn enn gjennomsnittet. Senterpartiet mener at de som har lave og middels inntekter skal få lavere skatt, mens de som har de største inntektene og formuene må bidra noe mer.

Det aller viktigste for den enkeltes økonomi er at man har en jobb og en inntekt. Det er gledelig at arbeidsledigheten nå er på et lavt nivå. Mange kjenner likevel på bekymring for at prisvekst og renteøkning også setter jobben deres i fare. Politikken må også framover legge til rette for at de som er i jobb, beholder jobben sin. Samtidig er det mange som står utenfor arbeidslivet, og flere må inkluderes i arbeidsfellesskapet. Både for å skaffe inntekt gjennom egen arbeidsinnsats, men også for å bidra til aktivitet og verdiskaping og løse de oppgavene vi har fremfor oss. At flere er i jobb er bra både for den enkelte og for fellesskapet.

Det aller viktigste er at den økonomiske politikken bidrar til å få kontroll på prisveksten, og avdemper behovet for renteøkninger. Samtidig har staten mulighet til å redusere folks kostnader blant annet gjennom å styrke velferdstjenester som folk er avhengige av og redusere prisen for å benytte seg av ulike helse- og velferdstilbud. Norge har et godt utgangspunkt for å trygge folks økonomi i det som på mange måter er en usikker tid. Senterpartiet vil prioritere trygg økonomisk styring og sørge for sterkere sosial og geografisk omfordeling i tiden som kommer.

Uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Ein må kunne bu og utvikle næringsverksemd i heile Noreg

Noreg er eit langstrakt land med store variasjonar. Det er svært ulike behov i storbyane og meir spreiddbygde område, og det er viktig at arealpolitikken reflekterer det. Det er viktig at planlegginga legg til rette for gode og attraktive bumiljø i både bygd og by. Senterpartiet vil gi kommunane auka handlefridom i arealsaker, til dømes når det gjeld kvar i kommunane nye bustadar skal byggjast. Det må bli enklare for folk som vil byggje bustadar utanfor bykjernen.

I dag er det forventning til kommunale styresmakter om at det skal byggjast høgare og tettare. Kommunane er nærast til å finne gode, lokalt tilpassa løysingar. Alt for ofte vert ynskje om å etablere bustader eller bustadfelt i spreiddbygde område møtt med motbør og motsegner. Om det ikkje er gangveg og hyppige busruter på strekinga, vert det definert som problem. Senterpartiet meiner nasjonale føringar og retningslinjer må ta innover seg nye løysingar for mobilitet og at talet på nullutsleppskøyretøy aukar raskt. Senterpartiet meiner arealpolitikken må tilpassast regionale og lokale forhold, og leggje til rette for ny vekst og sterkare utvikling i område med svak eller negativ utvikling i folkesetnaden. Sentralisering er ikkje berekraftig utvikling. Alle kommunar skal ha moglegheit til å utvikle små og store lokalsamfunn, både gjennom spreidd busetnad og i

kommunesenter. Særleg i dei områda der folketalet går ned eller står stille må det verte større vekt på dei lokale vurderingane og prioriteringane.

Senterpartiet vil i fylker, kommunar og gjennom nasjonal politikk, arbeide for at det vert lagt til rette for attraktive og berekraftige næringsareal som sikrar vekst og utvikling i alle delar av landet. Naturmangfaldet og allemannsretten skal sikrast, for dagens og framtidige generasjonar. Samstundes vil vi ha ei meir differensiert forvaltning til dømes av strandsona, med auka handlefridom og større høve for næringsutvikling og busetjing i spreiddbygde strøk langs kysten frå sørvestlandet til lengst nord i vårt langstrakte land. I mange distriktskommunar er ikkje utfordringa stort press på strandsona. Utfordringa er å få folk til å busette seg og skape ny aktivitet. Senterpartiet har store ambisjonar på vegne av distrikta, og vil leggje til rette for at folk skal kunne bu, arbeide og leve gode liv i heile Noreg. Då må vi utnytte moglegheitene for arbeidsplassar og verdiskaping. Sjølv om mykje av strandsona i Oslofjorden er privatisert, betyr ikkje det at det ikkje er plass til fleire hamner i Finnmark, eller etablering av turistsenter på Trøndelagskysten.

Senterpartiet er opptatt av å ta vare på natur, miljø, kulturminner og vil forsterke innsatsen mot nedbygging av matjord. Innbyggjarane i både bygd og by er veldig opptatte av å ta vare på slike verdiar og kvalitetar i sine lokalsamfunn. Nasjonal matproduksjon er ein viktig del av busetting og sysselsettinga i lokalsamfunn rundt i landet, og ikkje minst avgjerande for totalberedskapen i samfunnet. Krigen i Ukraina, midt i Europas kornkammer, synleggjer kor viktig det er å ta vare på matjorda og auke sjølvforsyninga i Noreg. For å oppnå styrka beredskap og matsikkerheit, må vi ta vare på jordbrukets produksjonsressursar over heile landet. Det er ofte i områda med dei beste jordbruksareala at presset på utbygging er størst, og det er viktig at terskelen for å tillate nedbygging av matjord er svært høg. Samtidig er det viktig at kommunane kan legge til rette for å oppretthalde matproduksjon og busetjing i bygdesamfunn, til dømes gjennom å dele frå einskildtomter på dyrkbar mark.

Senterpartiet vil endre dagens nasjonale planretningslinjer for å samordne bustad-, areal- og transportplanlegging slik at det vert eit overordna mål at retningslinjene skal leggja til rette for vekst og utvikling i heile Noreg. Arbeidet med revidering og fornying av retningslinjene vil krevje ein grundig og god prosess med ulike aktørar, og det vil sjåast i samheng med nye nasjonale forventningar til planlegging i kommunar og fylke som skal lanserast våren 2023. For vi legg til grunn at ein lokalt er aktive i arealpolitikken for å sikre god bu- og livskvalitet for innbyggjarane. Senterpartiet vil ha auka differensiering i regelverket for å sikre utvikling i heile landet, blant anna gjennom bygging i strandsona og langs vassdrag i innlandet med sikte på større fridom i område der det er lite press på areala. Framtidas arealpolitikk må i langt større grad vere basert på skreddarsaum tilpassa det enkelte lokalsamfunn. Vi må ta heile Noreg i bruk.

Uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Norge trenger mer kraft og økt nasjonal kontroll med kraftressursene

Rimelig energi har vært et grunnleggende velferdsgode for norske husholdninger, og sentral og nødvendig konkurransefordel for viktige deler av verdiskapingen, industri og arbeidsplassene over hele Norge. For å sikre denne grunnleggende og avgjørende bærebjelken også i framtiden må det i større grad legges til rette for økt produksjon av fornybar energi og sikres nasjonal kontroll over kraftressursene.

Norge er i dag et av verdens beste land å leve i. En avgjørende grunn til dette, er at vi som fellesskap har sikret nasjonal kontroll og eierskap til våre egne naturressurser. Tidlig på 1900-tallet kjøpte utenlandske kapitaleiere på kort tid opp mange norske fossefall. Heldigvis hadde Norge framsynte nasjonale strategier som så at vannkrafta ville ha en stor langsiktig verdi for Norge. Måten Norge sikret nasjonal kontroll over vannkrafta, var en viktig inspirasjon da Norge også sikret nasjonal kontroll over våre olje og gass ressurser. Måten vi har sikret at verdiskapningen fra utnyttelse av våre felles naturressurser har kommet fellesskapet til gode er en stolt del av vår historie.

Kraftkrisen har vist at det er behov for nye grep for å sikre nasjonal kontroll over dagens kraftressurser, slik at husholdninger og næringsliv i framtiden unngår den usikkerheten som høye strømpriser nå skaper. Krisen har også med all tydelighet vist at ny kraftproduksjon raskt må på plass. Et svært viktig grep for å få til dette var regjeringens vedtak om at Utbygging av havvind på –feltene Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II skal skje med kabel til fastlandet, og ikke med hybridkabel. På denne måten blir denne utbyggingen et viktig bidrag til å bedre den nasjonale kraftbalansen.

Senterpartiets landsstyre vil:

- Raskt følge opp energikommisjon med tiltak som sikrer at Norge også i framtiden har et kraftoverskudd som sikrer rimelig kraft til husholdninger og industri
- Sikre raskere utbyggingen av havvind, og at denne utbyggingen gjøres slik at den bidrar til reduserte strømpriser i Norge, ikke motsatt
- Sikre økt nasjonal kontroll med kraftflyten over utenlandskablene for å sikre nasjonal forsyningssikkerheten
- Ikke godkjenne nye mellomlandsforbindelser til utlandet i denne stortingsperioden.
- Foreta en gjennomgang av lovverket knyttet til småkraft med sikte på å sikre nasjonalt eierskap i sektoren.
- Sikre at mer av verdiskapningen ved utbygging av vindkraft kommer vertskommunen til gode
- Få fortgang på konsesjonsbehandlingen av småkraftverk.
- Vurdere å forlenge konsesjonen for småkraftverk som ikke har økonomi til utbygging akkurat nå, men der konsesjonen går ut om kort tid
- Vurdere mulighet for å gi rentefrie lån eller tilskudd til bygging av småkraftverk slik at vi får økt utbygging.
- Endre lovverk og skatteregler for å få fram et nytt fastprismarked der målet er betydelig lavere priser enn i dag.
- Der det kan bli aktuelt med vindkraft på land skal kommunene ha vetorett og konsesjon ikke gis i strid med lokale ønsker og vedtak.
- Der det kan bli aktuelt med vindkraft på land skal kommunene ha vetorett og konsesjon ikke gis i strid med lokale ønsker og vedtak.

Uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Sats på en samordnet jernbane

Solberg-regjeringen opprettet jernbanedirektoratet for å iverksette jernbanereformen og konkurranseutsettingen på jernbanen. Direktoratet har siden stått i front for oppsplitting og ansvarspulverisering av jernbanen til stor motstand fra berørte ansatte, fagforeninger og tillitsvalgte. At det ble regjeringsskifte, har tydeligvis ikke hatt en stor nok effekt på direktoratet. Tidligere i høst varslet de at Flytoget kunne få tildelt en av de to pakkene med togkjøring på Østlandet. De umiddelbare reaksjonene fra jernbanesektoren har vært forståelige og planene er i strid med det Senterpartiet og Arbeiderpartiet ble enige om i Hurdalsplattformen. Senterpartiets landsstyre har lite forståelse for hvilke samfunnsoppdrag jernbanedirektoratet har å løse all den tid jernbanereformen ikke videreføres. Derfor er det riktig å planlegge for at direktoratet legges ned. Det vil spare samfunnet for unødig byråkrati, kostnader og ressurser.

Senterpartiets landsstyre vil:

- At regjeringen igangsetter arbeidet med å legge ned jernbanedirektoratet.
- At prosessen med forhandlinger om togkjøring på Østlandet stanses.
- At Vy får tildelt den samlede togkjøringen på Østlandet.

Uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Ja til en levende havbruksnæring i Norge

Senterpartiet er et parti som legger til rette for levende lokalsamfunn og aktivitet langs hele den lange kysten vår. Havbruk og tilknyttede næringer er viktige for å sikre denne aktiviteten også i fortsettelsen. Våre fjorder og havområder er det viktigste grunnlaget for havbruksnæringa, ei næring som har et stort vekstpotensial. Dette er fellesskapets eiendom og det er derfor rett og rimelig at næringen betaler en form for leie for sin bruk av disse arealene. Et skatteopplegg og tilbakebetaling til fellesskapet kan utformes på forskjellige måter, men noe av det viktigste i denne sammenheng er at den største delen av verdiskapningen tilfaller de lokalsamfunnene hvor næringen har sin virksomhet.

Ved økt skattlegging av havbruksnæringen er det avgjørende at beskatningen ivaretar mangfold, lokalt eierskap, og ikke minst sørger for langsiktig og forutsigbare rammevilkår som bidrar til økte investeringer og verdiskapning for næringen i hele landet.

Landsstyre i Senterpartiet er opptatt av at endelig forslag til økt beskatning av havbruksnæringen utformes slik at det ivaretar mangfold og lokalt eierskap i hele landet. Beskatningen må derfor gjelde de store selskapene, mens de mellomstore og små i størst mulig grad skjermes. Mens de store selskapene i dag har et betydelig innslag av utenlandsk eierskap (Opp mot 50%), er de mellomstore og små i større grad lokalt eid og bidrar dermed til at mye av verdiskapningen blir igjen lokalt. At skatten utformes på denne måten, er av avgjørende betydning for å sikre livskraftige kystsamfunn i hele landet.

En sentral del av forslaget er at lokalsamfunn som stiller naturressurser til disposisjon, skal sikres en andel av skatten. Når høringen er gjennomført må det endelige forslaget utformes slik at vertskommunene sitter igjen med mer enn i dag, og at kommunesektoren får minst halvparten av inntektene. I tillegg må ordningene utformes slik at det fremdeles vil være attraktivt å investere, både i havet og i fasiliteter på land.

Senterpartiets landsstyre er opptatt av å sikre et mangfold av eierskap i havbruksnæringa. Det samlede skatteopplegget for næringa må derfor sees i sammenheng. Verdifastsettelsen av oppdrettstillatelser som grunnlag for formuesbeskatning må derfor sikre at den totale skattebelastningen ikke rammer de lokalt eide selskapene, slik at mangfoldet av eierskap i havbruksnæringa ikke svekkes.

Landsstyret i Senterpartiet ber om at regjeringen

- Sikre at verdifastsettelsen av oppdrettstillatelser som grunnlag for formuesbeskatning ikke rammer lokalt eide selskaper uforholdsmessig.
- Utformer endelig forslag til økt beskatning av havbruksnæringen slik at mangfold, norsk eierskap, forutsigbare rammevilkår og verdiskapning ivaretas for næringa i hele landet.
- Utformer endelig forslag til skattepakke slik at de små og mellomstore selskapene i stor grad skjermes
- Utformer endelig forslag slik at vertskommunene kommer bedre ut enn i dag og at minst halvparten av inntektene tilfaller kommunesektoren og lokalsamfunnene.
- Utformer endelig forslag slik at det fremdeles blir lønnsomt å investere i industrianlegg i hav og på land.

Uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Norge trenger mer nasjonal kontroll

Senterpartiet har over mange år kjempet for å styrke vår nasjonale beredskap og kontroll. Det er flere områder der vi også i dag trenger sterkere beredskap og kontroll. Det gjelder innen blant annet matsikkerhet, energi, Forsvaret og eierskapet til viktige norske naturressurser, bedrifter og infrastruktur.

Verden kan i løpet av det kommende året stå overfor ei internasjonal matvarekrise. Det viktigste Norge kan gjøre for å trygge vår matsikkerhet, er å styrke norsk matproduksjon. Dette kan kun gjøres gjennom å sikre en langsiktig bedring av lønnsomheten i næringa. Regjeringa vil styrke sjøforsyningsgraden, sikre tollvernet og innføre beredskapslagring av matkorn.

På energifeltet vil Senterpartiet fortsette arbeidet med å styrke vår nasjonale kontroll. Det siste året har vist oss at det er nødvendig å innføre et nytt grep. Når vannstanden i vannmagasinene er lav, må Norge kunne begrense eksporten av strøm ut av landet. Senterpartiet har i regjering sørget for at det ikke skal bygges noen nye kabler ut av Norge. Det er tilsvarende nødvendig å sørge for at eldre likestrømskabler ut av landet ikke erstattes av nye. For å hindre ytterligere avgivelse av norsk suverenitet over norsk energipolitikk, sier Senterpartiet nei til EUs fjerde energimarkedspakke.

Vi har sørget for at marinen nå seiler mer, våre fly flyr mer, og ikke minst at Hæren og Heimevernet øver mer. At Forsvaret vårt har kapasitet til å delta i og påvirke aktivitet i nordområdene er viktigere enn noen gang. Senterpartiet vil de kommende årene fortsette en betydelig styrking av Forsvaret gjennom bedret finansiering og økt bemanning.

Senterpartiets landsstyre vil:

- Fortsette styrkingen av norsk matproduksjon igjennom aktive politiske grep.
- Gjøre endringer i energisektoren som gjør at vi har enda større nasjonal kontroll på eierskap, eksport og kapasitet.
- Styrke importvernet for norsk jordbruk ved aktiv bruk av tollbestemmelser.
- Innføre nasjonale matlagre av korn i løpet av 2023.
- Endre konsesjonslovgivningen for skogeiendommer for å sikre norsk eierskap til norsk skog.
- Fortsette en betydelig styrking av det norske forsvaret.

Uttalelse vedtatt av Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Narkotikabruk blant ungdom bekymrer

Økt bruk av narkotika i ungdomsmiljøer er urovekkende. Vi vet at det skjer, ungdommen selv forteller om det, og historiene blir bekreftet av blant annet politi, helsevesen og skolene. Å høre ungdommer fortelle om hvor utbredt forbudte narkotiske stoffer er, hvor lett det er å få tak i, og hvor vanlig det er at det brukes blant annet kokain på fest, gjør sterkt inntrykk. Ungdommen som forteller om utviklingen, fortjener ros. Det er tøft gjort å stå fram, og det er viktig at samfunnet tar utviklingen på alvor.

For å snu utviklinga er det blant annet viktig at vi har et politi som har myndighet til å gjøre jobben sin. Etter debatten om den forrige regjeringas rusreform, som blei avvist av Stortinget, har riksadvokaten sendt rundskriv om hvordan politiet skal straffeforfølge narkotikaforseelser til eget bruk. Rundskrivet gjør det blant annet vanskeligere for politiet å undersøke hvor ungdommen får tak i de forbudte stoffene, og finne ut av hvem som selger narkotika til ungdommene våre. Trenden er klar, når ungdommen ikke er redd for straff, øker bruken av narkotika. Alle er enige om at tunge rusmisbrukere ikke skal straffeforfølges for å oppbevare narkotika til eget bruk. Men det som er narkotika til eget bruk for en tung rusmisbruker er nok til hele festen for ungdom på vei inn i et misbruk. Det er veldig bekymringsfullt. Vi mener politiet ovenfor ungdom må få tilbake den myndigheten de hadde før rusreformen blei nedstemt i Stortinget.

Det er også viktig at det legges til rette for rusfrie møteplasser og aktivitetstilbud for ungdom. Etter år med pandemi og restriksjoner, er mange miljøer og sosiale strukturer endret. Her har kommunene og frivilligheten gode forutsetninger for å bidra gjennom å skape møteplassene. Arenaer der trygge voksenpersoner ser ungdom vil være en god investering i trange økonomiske tider. Ungdom på vei inn i et misbruk har sjelden sett baksiden av bruk av narkotika. Politiets arbeid har tidligere fått mange ungdom tidlig i et misbruk til å stoppe opp og komme seg på rett kjøll. Nå er vi bekymret for en større del av ungdommen vår trer inn i voksenlivet med et rusmisbruk i ryggsekken. Dagens ungdom er vår felles framtid. Både for hvert enkelt menneske og familie, men også samfunnsøkonomisk, er det avgjørende viktig at vi lykkes i det forebyggende arbeidet. Politiets muligheter for å reagere på lovbrudd er en viktig del av dette.

Uttalelse fra Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Fastlegekrise har blitt ei pasientkrise

Vi står nå ved et veiskille for å beholde en trygg, offentlig helsetjeneste.

Fastlegeordningen representerer folks første møte med grunnleggende helsehjelp, og ordningen er nå svekket. De siste 10 år har antallet nordmenn med privat helseforsikring økt fra 70 000 til 800 000. Folk stoler i mindre grad på at det offentlige helsevesenet vil gi en den helsehjelpen man trenger. Senterpartiet mener det offentlige skal være bærebjelken i helsesystemet, og at det private skal være et supplement heller enn en konkurrent.

Ved inngangen av 2022 anslo man at 144 000 nordmenn var uten fastlege. Tallet i dag er ifølge Helsedirektoratet 175 000, mens Allmennlegeforeningen hevder det reelle tallet er 235 000. Den akutte mangelen på fastleger resulterer i at pasienter som kunne vært tatt hånd om av primærhelsetjenesten i kommunene i økende grad blir sendt til sykehus eller må tas hånd om på legevakten. Dette til unødvendig høy kostnad både for samfunnet og pasienten.

90% av helsetjenestene utføres av førstelinjetjenestene i kommunene til bare 4% av helsebudsjettet. Dette er det laveste, effektive omsorgsnivået, det løser helseproblemer på rett nivå og det er sosialt utjevne ved at de som trenger mest, får mest. Det er derfor svært gledelig og tvingende nødvendig at det i forslag til statsbudsjett foreslås et løft for fastlegeordningen med en helårseffekt på 920 mill kr. Men forslaget om å endre grunnfinansieringen til fastlegene, ved å innføre ulik finansiering for listepasienter med ulike diagnoser eller som tilhører ulike grupper, vil bli langt mer tidkrevende og ordningen må følges opp med kontrollorganer og klageinstanser. Dette vil flytte økonomiske ressurser fra direkte pasientbehandling og over til administrasjon: En byråkratisering som er stikk i strid med Senterpartiets mål om en mer effektiv offentlig forvaltning.

Norges forpliktelse om å utdanne 70% av våre egne leger oppfylles ikke i dag som følge av manglende studieplasser og kø for å få gjennomført turnus, såkalt LIS1. Det står dobbelt så mange nyutdannede leger i kø for LIS1-tjeneste enn det er utlyst stillinger og i statsbudsjett for 2022 ble det bevilget penger til å løse opp i denne flaskehalsen. I forslaget til statsbudsjett for 2023 blir halvparten av de 62 nye LIS1 stillingene kuttet. Senterpartiet mener det er svært viktig at ordningen med spesialisering av leger innen allmenntilleggsmedisin (ALIS) styrkes med 200 mill kr, men kuttet i LIS1 stillinger må endres tilbake til opprinnelig plan for ordningen slik at det ikke begrenser antallet som kan søke om ALIS.

Senterpartiets landsstyre vil:

- At endringer i grunnfinansieringa ikke må føre til økning i byråkrati og kontroll av ordningen. Det er avgjørende å sikre bedre kunnskapsgrunnlag fra enkelte regioner og kommuner i landet, før dette eventuelt blir rullet ut som varig endring i hele landet.
- Frafalle forslaget om å endre grunnfinansieringen som medfører at pasientlistene vektas for å gi fastlegene høyere finansiering for pasienter med større behov. En slik endring vil føre til økt byråkrati og ordningen slik den er i dag sørger allerede for at de som trenger mest, får mest.
- Videreføre økning på 62 nye LIS1 stillinger fra statsbudsjettet i 2022. Mangel på LIS1 stillinger er den største flaskehalsen for å få utdannet nye fastleger og er spesielt viktig for distriktene.
- Bedre rammevilkårene for legevaksordningen f.eks ved å redusere timebelastningen per lege.

Uttalelse fra Senterpartiets landsstyre 25. oktober 2022:

Stortinget må ta tilbake kontrollen over strømprisene

Over mer enn 100 år har Norge bygd opp strømforsyning med vannkraftverk og linjenett. Dette har i all hovedsak skjedd med fellesskapets penger og anleggene er offentlig eid. Vi har en produksjonskapasitet på over 30 000 MW strøm basert på vannkraft. Kombinert med store vannmagasiner i fjellet – som har ødelagt store naturverdier og seterdaler – har dette gitt forsyningsikkerhet i tørrår, samt produksjonsoverskudd av strøm i Norge. Denne langsiktige, politiske strømpolitikken er gjort for å sikre det norske fellesskapets samlede interesser.

De overordnede målsettingene for denne politikken skulle være stabile, forutsigbare og konkurransedyktige strømpriser. Norge har derfor basert mye av vår energiforsyning på strøm. Det skal være et konkurransefortrinn. Dette er slått fast i regjeringas Hurdalsplattform hvor det også heter at vi skal ha nasjonal kontroll over strømmarkedet.

Som følge av utfasing av strømproduksjon basert på fossile energikilder og atomkraft i sentrale EU-land med Tyskland i spissen, har deres importbehov for fornybar strøm (energi og effekt) økt. Kombinasjonen av Stortingets tilslutning til EUs 3. energimarkedspakke med tilliggende forordninger (lover) og nettkoder i 2018, samt ferdigstilling av to nye kabler til Tyskland og England i 2021 på til sammen 2 800 MW og krigen i Ukraina, har gjort at vi nå importerer skyhøye strømpriser fra utlandet.

Senterpartiets landsstyre mener vår framtidige energiforsyning må sikres bedre. Derfor sier vi nei til nye utenlandskabler og nei til hybridkabler for havvind. Utbyggingen av de to første havvindsprosjektene skal tas til land i Norge og styrke kraftbalansen i Norge. Senterpartiets landsstyre sier nei til EUs 4 energimarkedsdirektiv.

Senterpartiets landsstyre tilrår at vi sikrer og videreutvikler en strømstøtteordning som beskytter husholdningene mot høye strømregninger. En slik ordning må nå i høst og vinteren 2023 dekke 90 % av kostnadene når prisen er over 70 øre.

I tillegg mener Senterpartiets landsstyre at vi også må stille opp for den delen næringslivet som er mest utsatt. Fra nyttår må det derfor tilbys fastprisavtaler for bedriftene til et nivå godt under 100 øre/Kwh. For å få dette i gang så raskt som mulig må Statkraft igangsette arbeidet med å tilby disse avtalene, samtidig som kraftselskap med integrert virksomhet må få mulighet til å tilby dette direkte.

Avgiften på strøm planlegges reduseres fra 1.januar 2023. Dette må sikres gjennom budsjettforhandlingene i Stortinget. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023 og statsbudsjett 2024 må regjeringen gjøre en ny vurdering på om det bør gjøres flere tiltak både knyttet til støtte og avgiftslettelser.

VEDLEGG 3:

Stortingsgruppas virksomhet 2022

Senterpartiets stortingsgruppe har arbeidet intensivt i 2022. Året må kunne beskrives som krevende, preget av pandemi og inngripende smitteverntiltak ved starten av året, Russlands angrep på Ukraina i 24. februar og månedene etter, sterk inflasjon og store forstyrrelser i viktige forsyningskjeder – med særlig uro rundt energiforsyning og strømpriser. Alt dette har preget Norge og alle som bor der, det offentlige ordskiftet og de politiske prosessene.

Senterpartiets stortingsgruppe har i samarbeid med regjeringen og Arbeiderpartiets stortingsgruppe bidratt til å dempe virkningene av de største rystelsene, og sørget for trygg styring og dempende tiltak i en tid som mange opplever som utfordrende.

Ved regjeringsdannelsen i 2021 vedtok Senterpartiets og Arbeiderpartiets stortingsgrupper retningslinjer for samarbeidet mellom stortingsgruppene og regjeringen. Denne metodikken – som bygger på grundig involvering av stortingsgruppene i regjeringens arbeid – er fulgt opp gjennom arbeidsåret. Det legges stor vekt på arbeidet i de såkalte «storfraksjonene» hvor Sp's og Ap's fagpolitikere i Stortinget møter politisk ledelse i de ansvarshavende departementene. Alle saker avklares i Senterpartiets gruppemøte (alternativt gruppestyret) der både stortingsgruppa og Sp-statsrådene møter.

Senterpartiets stortingsgruppe har til sammen behandlet 289 saker i gruppemøter, og 204 saker i gruppestyret. Senterpartiets hovedorganisasjon og stortingsgruppa har hatt et godt samarbeid, og i fellesskap bidratt til å konkretisere og videreutvikle partiets politikk og synliggjøre denne gjennom utadrettet profilering.

Det har gjennom året vært et sentralt politisk mål å ivareta de seire Senterpartiet vant i Hurdalsforhandlingene, og bidra til nye initiativ som utvikler våre politiske kjernesaker og bidrar til å forsterke de tre overordnede prioriteringene 1) *trygghet* for folk, 2) *nasjonal kontroll* og 3) *hele Norge*.

I 2022 ble det arrangert to gruppeseminarer for representanter/ansatte i gruppa, samt regjeringsapparatet:

- 10.02.22–11.02.22 ble det arrangert et godt besøkt seminar på Hurdalssjøen hotell, hvor man i tillegg til faglige innspill fikk anledning til å drøfte strategien for første halvår og sommeren. Anne Enger og næringsminister Jan Christian Vestre var hoved innledere.
- 24.08.22–26.08.22 ble det arrangert gruppeseminar i Helsingfors med samme deltakelse som februar seminaret. Også her var det god deltakelse. Ved siden av å drøfte forsvars- og sikkerhetspolitikk som faglig hovedtema, ble det også gjennomført strategidiskusjoner for høsten og vinteren og dessuten gjennomført gode dialoger med vårt søsterparti i Finland, Keskusta. Deltakerne møtte både Finlands finansminister (Keskustas leder), forsvarsminister og landbruksminister i den finske Riksdagen.

Det er videre avholdt en rekke mindre og kortere samlinger av ulik karakter i løpet av året, gjerne for å gå i dybden på spesielle politiske tema eller særskilte problemstillinger (temamøter på ettermiddag/kveld, fagseminarer på dagtid i Stortinget osv.)

Stortingsgruppa gjør også en omfattende innsats for å holde nær kontakt med partiorganisasjonen rundt om i landet, bedrifter, interessegrupper og andre. Særlig fagfraksjonene må berømmes for å stå i tett kontakt med sine respektive sektorer.

Stortingsgruppas aktivitet har i 2022 blitt finansiert gjennom det statlige tilskuddet til partigruppene på Stortinget, i tillegg til gruppekontingent fra stortingsrepresentantene.

Arbeidsmiljøet anses som godt – både for representanter og ansatte. Stortingets administrasjon foretar jevnlig gjennomgang av branninstruks og -rutiner, og det har blitt gjennomført brannøvelser. Videre har det blitt gjennomført medarbeidersamtaler for ansatte vår og høst som følges opp systematisk.

Senterpartiets stortingsgruppe har som mål å være en arbeidsplass der det er full likestilling mellom kvinner og menn. Stortingsgruppa besto ved inngangen av 2022 av 8 kvinner og 8 menn. Blant de ansatte er det ved utgangen av året 2022 21 ansatte til sammen, og av dem 9 kvinner og 12 menn.

Det er ikke rapportert tilfeller av skade oppstått på arbeidsplassen eller sykdom som følge av forhold på arbeidsplassen. Sykefraværet blant de ansatte i 2022 er på 17,81 %. Når tallet er høyt, skyldes det langtidssykemelding. Dersom man holder langtidssykemelding unna, blir tallet 3 %.

Senterpartiets gruppestyre besto ved årets utgang av disse:

Parlamentarisk leder:	Marit Arnstad
Parlamentarisk nestleder:	Geir Pollestad
Styremedlem:	Heidi Greni
Styremedlem:	Willfred Nordlund
Styremedlem:	Ole André Myhrvold (Sigbjørn Gjelsvik frem til mars 2022)
1. vara:	Gro-Anita Mykjåland
2. vara:	Per Martin Sandtrøen
3. vara:	Kathrine Kleveland

Per Olaf Lundteigen og Heidi Greni er stortingsgruppas representanter i Senterpartiets landsstyre, med Siv Mossleth og Kathrine Kleveland som vararepresentanter.

Heidi Greni er innpisker i stortingsgruppa, med Ole André Myhrvold som varainnpisker.

Stortingsgruppas sammensetning har i 2022 vært slik (oppgitt fraksjonsvis med fraksjonsleder først):

Arbeids- og sosialfraksjonen:

Per Olaf Lundteigen

Anja Abusland (møtende vara: Eivind Drivenes)
Rådgiver: Bjørn Nesse Hunderi

Energi- og miljøfraksjonen:

Ole André Myhrvold
Siv Mossleth
Gro-Anita Mykjåland
Rådgiver: Jesper Nohr (ut september), deretter Jon M. Kirkeby

Familie- og kulturfraksjonen:

Åslaug Sem-Jacobsen
Margrethe Haarr
Rådgivere: Aisha Naz Bhatti (til november), Benedicte Fjeldberg.

Finansfraksjonen:

Geir Pollestad
Kjerstin Wøyen Funderud
Per Martin Sandtrøen
Rådgiver: Geir Indrefjord (til februar), Inger Johanne Sveen (fra april)

Helse- og omsorgsfraksjonen:

Hans Inge Myrvold
Lisa Marie Klunghland
Rådgiver: Oda Marie Irgens Hokstad

Justisfraksjonen:

Else Marie Rødby
Ivar B. Prestbakmo
Rådgiver: Erlend Kvittum Nytrøen

Kommunal- og forvaltningsfraksjonen:

Heidi Greni
Kathrine Kleveland
Kari Mette Prestrud
Rådgiver: Karen Følgesvold (ut september), deretter Nils M. Ramsøy

Kontroll- og konstitusjonsfraksjonen:

Nils T. Bjørke
Rådgiver: Mona Paulsrud

Næringsfraksjonen:

Willfred Nordlund
Jenny Klinge
Per Olav Tyldum
Rådgiver: Peder Ingvaldsen

Transport- og kommunikasjonsfraksjonen:

Erling Sande
Geir Adelsten Iversen
Geir Inge Lien

Rådgiver: Nils M. Ramsøy

Utdannings- og forskningsfraksjonen:

Marit Knutsdatter Strand (møtende vara: Aud Hove)

Maren Grøthe

Rådgiver: Vanja Stenslie Krakk

Utdannings- og forskningsfraksjonen:

Marit Knutsdatter Strand

Maren Grøthe

Rådgiver: Vanja Stenslie Krakk

Foruten fagrådgiverne i fraksjonene, har gruppesekretariatet i 2022 bestått av følgende medarbeidere: John A. Balto (fung. sekretariatsleder), Øyvind Lunde Christiansen og Dorthea Elverum (begge organisasjonsrådgivere) og en kommunikasjonsavdeling bestående av Gunnar Ringheim (kommunikasjonssjef), Vebjørn Varlid, Jon Magnus Kirkeby (ut september), Ada Arnstad (fra november) og Britha Sangesland (praktikant/kommunikasjonsrådgiver).

VEDLEGG 4: SENTERPARTIETS STUDIEFORBUND

I 2022 fylte Senterpartiets Studieforbund (SpS) 60 år, noe som ble markert gjennom hele året. I forbindelse med jubileet ble det nyskrevne studieheftet *Senterpartiets verdigrunnlag og politikk* overrakt Trygve Slagsvold Vedum under partiets landsstyremøte 28. mars. SpS spanderte også jubileumskake under møtet. I løpet av året ble det publisert artikkelserie, og laget eget jubileumsskrift som viser historien til SpS gjennom 60 år. Det ble også produsert en fysisk bok som dokumenterer Senterpartiets demokratiprojekter i Tanzania i tekst og bilder. Boka ble overrakt Senterpartiets Hovedorganisasjon, og er SpS sin jubileumsgave til partikontoret. Under den årlige fylkesstudieledersamlingen 8-9. oktober ble det avholdt et jubileumsseminar, med demokrati og ytringsfrihet som tema.

Covid 19 satte sitt preg på inngangen til 2022, men antall studietimer ligger stabilt på rundt 10 000 timer også dette året. Dette er gledelig, siden mange frivillige organisasjoner har slitt med å få i gang igjen aktivitet i etterkant av pandemien. Som følge av Covid 19 ble det også i 2022 gitt dispensasjon til å benytte opplæringstilskudd til heldigitale kurs. Studieforbundene ønsker å videreføre muligheten til å arrangere heldigitale kurs og studieringer. Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet startet derfor endring av forskriften i 2022, og sendte ut en høring mot slutten av året. Samtidig blir dispensasjonen for heldigitale kurs og studieringer videreført inntil eventuell forskriftsendring er på plass i 2023.

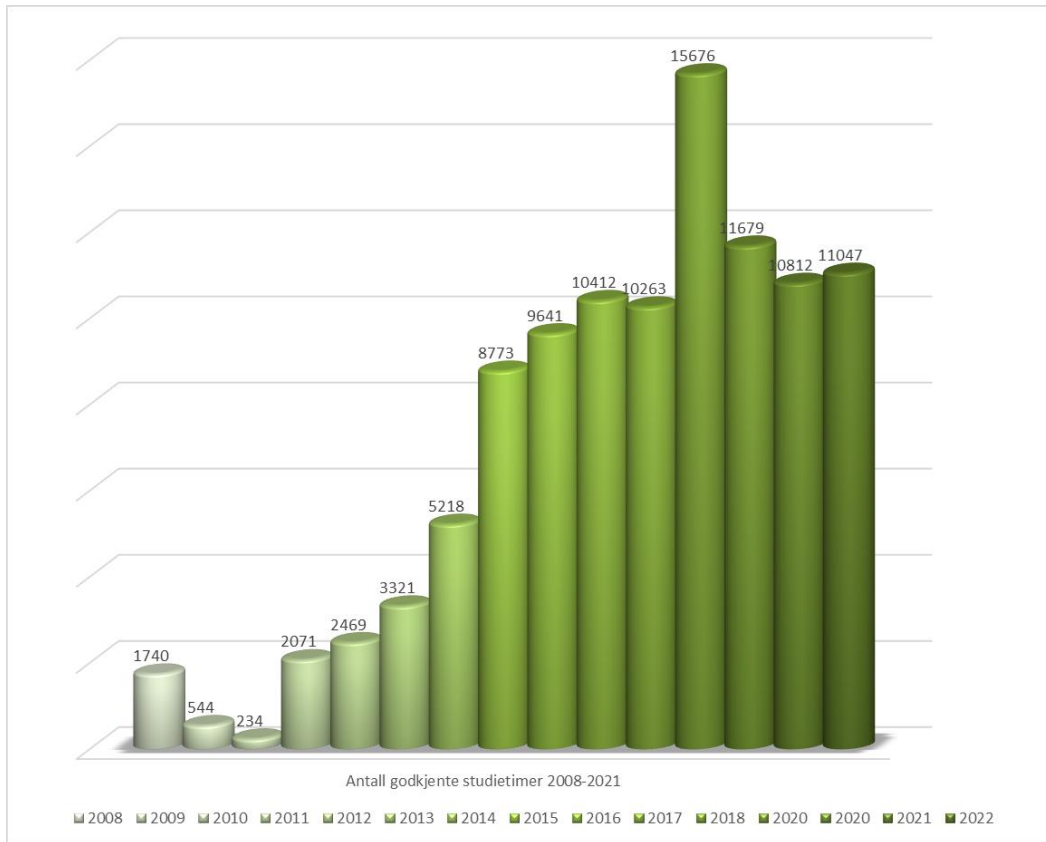
Prosjektet *Den digitale Senterpartiskolen*, hvor målet er å utvikle og tilby e-læringskurs, ble forsinket på grunn av pandemien. E-læringskurset *Det grønne hjulet* var først klart i 2022, men ble dessverre i liten grad brukt. Høsten 2022 ble det pedagogiske opplegget endret, for å utvikle et nytt digitalt kurskonsept. *Det grønne hjulet* blir tilgjengelig for lokallagene i ny drakt etter årsmøtene i 2023, og vil bestå av små leksjoner blant annet i videoformat, kombinert med webinarer.

SpS har i 2022 bidratt i en arbeidsgruppe om kursutvikling nedsatt av Sp sentralstyre. Det ble gjennomført en spørreundersøkelse til folkevalgte og tillitsvalgte i kommuner og fylker, og gitt innspill til opplegg for videre arbeid med kurs og opplæring i partiet.

I 2022 ble det godkjent 11 046 studietimer, og dette er det sjette året på rad med registrering av mer enn 10 000 studietimer.

Kurs og studieringer

Av 11 046 studietimer er 3 1 919 registrert som digitale timer. 4272 deltakere har vært med på studieaktivitet i 2022, fordelt på 664 kurs. SpS har utbetalt 1 104 600 kr i kurstilskudd til lokal- og fylkeslagene, og de mest brukte studieplanene i 2022 var:

- Arbeid i kommunestyregruppa, med 5232 timer fordelt på 237 kurs.
- Politisk arbeid i Senterpartiet, med 3332 timer fordelt på 221 kurs.
- Klar for valgkamp, med 1080 timer fordelt på 84 kurs.

FNs internasjonale miljødag 2022

Årets tema for miljødagen var *Bare en jord*. Dette var også slagordet for den første miljøvernkonferansen, Stockholmkonferansen i 1972. 50 år senere er slagordet like aktuelt. Temaet "bare en jord" fokuserer på viktigheten av å leve i samklang med naturen, og behovet for en grønnere livsstil. Temaet skal oppmuntre alle mennesker til å engasjere seg og jobbe aktivt sammen for å kunne oppfylle bærekraftsmålene, og for et bedre miljø. Det ble utarbeidet informasjon i anledning Miljødagen, som ble sendt ut digitalt til fylker og lokallag over hele landet. Senterbevegelsen har markert Miljødagen i mer enn 30 år, og det ble også i 2022 informert om Senterpartiet sitt solidaritetsarbeid gjennom samarbeidet med Utviklingsfondet om prosjektet i Nepal.

Nepal-prosjektet

Prosjektet skal bidra til Utviklingsfondets og de lokale partners arbeid med klimatilpassede landsbyer, matsikkerhet og styrking av lokaldemokratiet i det sør-vestlige Nepal, slik dette er nedfelt i samarbeidsavtalen. Utviklingsfondet har arbeidet i Nepal siden 1982, og prioriterer de fattigste områdene med blant annet klimatilpasning, matsikkerhet og kommuneplanlegging. Utviklingsfondets hovedfokus er fattigdomsreduksjon blant de fattigste og mest marginaliserte gruppene i landet. Senterpartiets Studieforbund administrerer og koordinerer samarbeidet med Utviklingsfondet i Nepal, og har i 2022 forsøkt å få til et prosjektbesøk. Det har vist seg vanskelig da pandemien satte en stopper for reising. Nepal har svært dårlig infrastruktur, og i Nepal er ingen flyselskap på EU sin liste over godkjente flyselskap. Det var også en alvorlig flyulykke i 2022. Derfor har prosjektgruppen kommet fram til, sammen med Utviklingsfondet, at det ikke vil bli prosjektbesøk dersom en må fly innenlands for å nå prosjektområdene. Avtalen med Utviklingsfondet gikk ut 31.12.2022, og det skal heretter arbeides med en evaluering og et nytt utkast til avtale som sentralstyret kan vurdere. Gjennom prosjektet ble det samlet inn kr 63.052kr i 2022, resterende beløp i avtalen ble dekket inn av Senterpartiet.

VEDLEGG 5: Senterungdommen 2022

Arbeidsåret 2021-2022 har vore året Senterungdommen kunne starta for alvor opp den fysiske møteaktiviteten igjen. Det har for fyrste gong på to år vorte arrangert vårslepp, sumarleir samt utvalshelg og toppskulering. Organisasjonen har altso funne attende til nivået ein låg på i aktivitet i 2019, og vel so det!

Året starta med fysisk utvalshelg med strenge koronaristriksjonar. Her samla ein ungdom frå heile landet for å diskutera politikk, utvikla organisasjon og byggja lag. Utvali er: politisk (PU), organisatorisk (OU), internasjonalt (IU), kontaktfylkesutvalet (KFU) og utvalet for unge folkevalde (UFU).

Etter utvalshelgi var det toppskulering, der utvald ungdom fekk trening i debatt på både TV og radio, samt skriva engasjerande lesarinnlegg. Stortinget vart ogso vitja.

Vårslepp på Sundvolden vart arrangert for fyrste gong sidan 2019 og her møtte alle fylkeslag med medlemar i alle organisasjonsnivå. Det vart organisatorisk opplæring, tips til lokallag og engasjerande innlegg om politikk. Etterfylgt kom sumarleiren i Selbu, Trøndelag. Arrangementet vart ein suksess og ikkje minst var han vel planlagd, etter heile tre år i planleggingsfase. Det vart tid til innleiingar frå familien Arnstad, opplæring i swing og gamaldans, bading, fjelltur, verksemdsvitjing og ikkje minst danning av venskap. Eit sårt tiltrengd arrangement. Det er ikkje tvil om at desse arrangementi har skapa mange nye aktive senterungdomar for framtidi.

Året vart avslutta me kjend stil på det 73. landsmøtet ved Quality Airport Gardermoen. Det var om lag 200 delegatar og me hadde gjester frå alt frå stortingsgruppa, regjeringi, andre ungdomsorganisasjonar og eitt av våre søsterparti frå Finland. På dagsorden stod mellom anna vedtak av internasjonalt program, resolusjonshandsaming og vedtektsbrigde.

Senterungdommen har ogso i 2022 vorte større ved at me har fått inn Mailinn Stoveland som lagbyggjar. Ho starta opp i oktober og har som hovudoppgåve å reise rundt til lokal- og fylkeslag for å skapa engasjement. Kva for ein nrk-kjendis var med i den nyaste james bond-filmen (2p)

VEDLEGG 6:

Senterkvinnene 2022

Senterkvinnene er en egen medlemsorganisasjon, åpen for kvinner i Senterpartiet, som ledes av styret, landsstyret og landsmøtet i Senterkvinnene. Senterkvinnene har ved utgangen av 2022, 1610 medlemmer og aktive fylkeslag i 15 fylker/valgdistrikt. Nedgangen i medlemstallet skyldes den generelle nedgangen i medlemmer i partiet. Nye Senterkvinner er rekruttert jevnt og trutt gjennom året. Senterkvinnene er samlokalisert med partiets hovedkontor og har i året hatt Elisabeth Irgens Hokstad ansatt som generalsekretær i 60% stilling.

Ved inngangen av året hadde styret følgende sammensetning:

Leder:	Beate Marie Dahl Eide, Telemark
Nestleder:	Åse Lilleåsen, Hedmark
Studieleder:	Signhild S Samuelsen, Rogaland
Styremedlem:	Britt D. Mulelid, Sogn og Fjordane
Styremedlem:	Liv Norunn L Runde, Møre og Romsdal
Styremedlem:	Sigrid Simensen Ilsøy, Buskerud
Styremedlem:	Wenche Skallerud, Troms
1.vara:	Ingrid Elisabeth Strengen, Østfold
2.vara:	Kjersti Haugland, Hordaland
3.vara:	Sølvi Dimmen, Møre og Romsdal
4.vara:	Sylvia Brandsrud, Østfold

Landsmøtet

Landsmøtet i Senterkvinnene ble gjennomført på Hamar 25.-27.mars med ca. 50 deltagere. Utviklingsminister og nestleder i Senterpartiet Anne Beathe Tvinnereim, tidligere partileder Liv Signe Navarsete og Stortingsrepresentantene Kjerstin Wøyen Funderud og Else Marie Rødby deltok med innledninger. Det var hilsninger fra Centerkvinnorna i Sverige, Senterpartiets Studieforbund og Senterungdommens nestleder Andrine Hanssen-Seppola.

Generaldebatten viste et bredt spekter av engasjement fra delegatene og det ble debattert og vedtatt 11 resolusjoner:

- Støtte til Ukraina
- Fødetilbud under press
- Vi må styrke fastlegeordningen!
- Styrk norsk matvareberedskap nå!

- Bærekraftig forbruksvalg
- En fleksibel fødselspermisjonsordning
- Løft for offentlig sektor
- Strøm er et livsnødvendig fellesgode, ikke en luksus for rike!
- Sunne matvaner må etableres tidleg!
- Styrk ettåringenes rett til barnehageplass
- Hent de norske barna i Syria hjem nå!

Årsmeldinger og regnskap ble godkjent, vedtektene ble noe justert og statuttene for Senterkvinnenes hederstegn «Såkvinna» ble revidert.

Valgene gav følgende sammensetning av sentralstyret:

Leder: Wenche Skallerud, Troms
Nestleder: Sigrid Simensen Ilsøy, Buskerud
Studieleder: Signhild Stave Samuelsen, Rogaland
Styremedlemmer: Åse Bjerke Lilleåsen, Hedmark
Tina Sjursen, Oslo
Berit Hauan, Agder
Ingrid Elisabeth Strengen, Østfold

Vararepresentanter:

1.vara: Kjersti Haugland, Hordaland
2.vara: Sølvi Dimmen, Møre og Romsdal
3.vara: Sylvia Brandsrud, Østfold
4.vara: Linn Elisabeth Dregelid, Sogn og Fjordane
5.vara: Lise-Marie Sommerstad, Vestfold

Såkvinna

Sentralstyret hadde vedtatt at Senterkvinnenes hedersbevisning Såkvinna skulle tildeles tidligere leder i Senterpartiet Liv Signe Navarsete. Dette utnevninga ble gjort på landsmøtet av leder Beate Marie Dahl Eide med tale og gode ord fra henne og Anne Beathe Tvinnereim. Senterkvinnene har hatt stor glede og nytte av å samarbeide med Navarsete gjennom mange år og hun betyr mye for mange av våre medlemmer.

Tidligere Såkvinner har gjennom Senterkvinnenes historie fått overlevert en vevnad som det synlige beviset på denne utnevninga. Vi var nå kommet til et punkt der det var tomt for disse vevnaden. Det ble gjort en prosess i styret med å finne et nytt kunstverk laget for dette formålet, og det er nå laget et eget glassbilde på vår bestilling fra Gunnveig Nerol i Hallingdal.

Arbeidet i styret

Styret hadde tre digitale møter før landsmøtet, det første av dem oppdelt i bolker over to dager. I tillegg var det en omfattende mailbehandling på politiske saker referert i eget styreforferat.

De politiske diskusjonene handlet i første omgang om innspill til statsbudsjettet for 2023 i forkant av budsjettkonferansen i regjering. Senterkvinnenes innspill og prioriteringer var:

- Satsing på kvinnehelse
- Flerkulturell Doula
- Skolemat
- Fastlegeordningen
- Utdanning og rekruttering av helsefaglig kompetanse

Mye av det sentrale arbeidet rettet seg også mot gjennomføringen av landsmøtet, forberedelser av saker, dokumenter og praktisk tilrettelegging.

Det nye styret har hatt 10 møter i perioden etter landsmøtet. Disse er i hovedsak digitale og ganske korte, men med fysisk samling i forkant av landsstyremøte i september og «julebord» i Larvik i desember.

Det organisatoriske arbeidet har hatt fokus på å skolere tillitsvalgte og medlemmer gjennom kurs og fylkesledersamlinger. Det ble en omfattende diskusjon og bred mediedekning da Senterkvinnene tok til orde for revisjon av Senterpartiets Etske retningslinjer, med fokus på mulighetene for å kunne varsle til en kvinne. Det har også vært høring på vedtektene i partiet, og vi har lagt vekt på Senterkvinnenes rolle i å løfte fram et bredt spekter av saker og engasjere flere av medlemmene.

Det politiske engasjementet har hatt et hovedfokus på kvinnehelse og fastlegekrise. Videreføring av ordningen med flerkulturell Doula i statsbudsjettet for 2023 var en gledelig løsning på en sak vi har jobbet med gjennom året. Forholdene for barn og barnefamilier i en krevende økonomisk tid med høy inflasjon har også blitt adressert i ulike sammenhenger. Alle typer beredskap nasjonalt og internasjonalt, inklusive matberedskap og matproduksjon, har vært høyt på dagsorden. Miljøengasjementet har kanskje kommet litt i skyggen av økonomien, men gjenbruk av klær, resirkulering og økonomisering med ressursene har vært løftet i flere sammenhenger. Det er et bredt spekter av saker som engasjerer Senterkvinnenes medlemmer, mye av dette kanaliseres gjennom partiets øvrige kanaler, men noen av temaene er lettere å få gehør for i Senterkvinnene.

Det er produsert bakgrunnsnotater og leserbrevmalen som er sendt ut til fylkene i forbindelse med Miljødagen 5.juni og på andre aktuelle temaer.

Landsstyret

Senterkvinnenes landsstyre består av sentralstyret, fylkeslederne og en ekstra representant fra Agder som har to stortingsvalgkretser. Landsstyret har vært samlet til vedtektsfestede møter og to fylkesledersamlinger.

Fylkesledersamlingen 1.mars inneholdt politiske og organisatoriske forberedelser til landsmøtet.

Landsstyremøtet 24.mai hadde en politisk innledning om «Miljø, energi og havvind» fra stortingsrepresentant Gro-Anita Mykjåland i tillegg til bred politisk debatt og erfaringsutveksling mellom fylkene.

Landsstyremøtet 17. og 18. september var fysisk og ble kombinert med nettverksbygging og skolering i både politisk og organisatorisk arbeid. I tillegg til innledning fra leder og nestleder var statssekretær Geir Indrefjord og styremedlem i Senterkvinnorna, Trine Vikinge, med å danne grunnlaget for en bred politisk debatt. Dette ble fulgt opp med gruppearbeid og skriveverksted som resulterte i at en uttalelse om Barn og unges psykiske helse ble oversendt sentralstyret, og vedtatte uttalelser om Fastleger, Sosial ulikhet og Matberedskap.

I arbeidet med organisasjonsutvikling hadde vi innledninger fra organisasjonsrådgiver i Sp Torunn Flatjord, generalsekretær i Sp Knut M. Olsen og Elisabeth I Hokstad. Landsstyret ble orientert om regnskapet pr august og oppfølgingen av arbeidsplanen.

Fylkesledersamlingen 27.november hadde i tillegg til politisk debatt, statusoppdateringer fra fylkene på aktiviteter og forberedelser til fylkesårsmøtene.

Aktiviteter:

Deltagelse i Senterpartiet

Senterkvinnenes leder har plass i Senterpartiets sentralstyret, og tre av styremedlemmene sitter i Senterpartiets landsstyre. Vi har òg en representant i resolusjonskomiteen i landsstyret. Representasjonen har vært brukt til å fremme våre politiske syn og sette fokus på tema vi prioriterer. God intern dialog gir oss gjennomslag og bidrar til mangfold i partiet.

Nettmøter

I starten av januar var det to like nettkurs om resolusjonsskriving og behandling.

Det ble også arrangert fire nettmøter med teamet Kvinnehelse:

- Hvilke kvinnehelseutfordringer ser vi i Norge i dag? m/ Elisabeth Swärd, NKS
- Fastlegetanker om kvinners helse m/ Marte Kvittum Tangen, Norsk forening for allmenntidisin
- Kvinneperspektiv på helsetjenester i hjemmet /m Grethe Eilertsen, EldreForsk USN
- Internasjonalt perspektiv på kvinnehelse / Anne Beathe Tvinnereim, utviklingsminister

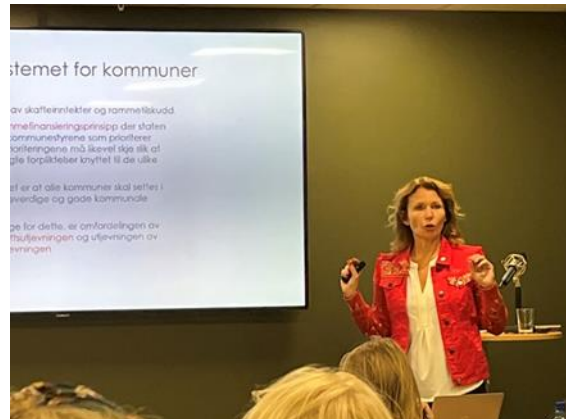
I desember var det nettmøte med Barne- og familieminister Kjersti Toppe om barneloven og barnevernet.

Kvinner Kan! og Grønn Inspirasjon

Kvinner Kan! ble arrangert 11.og 12.juni i partikontorene i Akersgata med ca 30 deltagere. Hovedfokus var å motivere for å stå på kommunevalglistene og innleiderne gav kunnskap om kommuneøkonomi og ulike områder man kommer borti som kommunepolitiker.

Grønn Inspirasjon ble arrangert 22.-23.oktober på Haraldsheim og på Stortinget med ca 25 deltagere. Kommunalminister Sigbjørn Gjelsvik orienterte om statsbudsjettet, og vi hadde innledninger om å redusere avfallsmengder, Internasjonal solidaritet og likestilling, barnevern og psykisk helse.

Senterkvinne til FNs generalforsamling

Linn Elisabeth Dregelid fikk via Senterkvinnene og FOKUS tildelt et reisestipend til FNs generalforsamling for å representere frivillige fra Norske kvinneorganisasjoner. Hun deltok i fem dager i New York og hadde også ordet i debatten på vegne av Norge, med et innlegg om digital vold, med fokus på spesielt utsatte grupper som kvinnelige menneskerettighetsforkjempere, journalister og aktivister.

Annen deltagelse

Leder, Wenche Skallerud, deltok i mai på Senterkvinnornas landsmøte.

Generalsekretær og tre representanter fra fylkene deltok i oktober på et seminar på Stortinget om Vold i nære relasjoner.

Det har vært kontakt og korte møter med noen samarbeidende organisasjoner, og Generalsekretær deltok på representantskapsmøte i FOKUS.

Fylkeslagene

Fylkesårsmøtene ble i hovedsak avholdt digitalt, da vi i starten av året hadde en ny runde med restriksjoner knyttet til koronapandemien. Aktiviteten, økonomien og den administrative støtten fra Senterpartiet varierer mellom fylkene, men hovedbildet er at aktivitetene er i ferd med å ta seg opp, at behovet for skoling er stort og at Senterkvinnene bidrar til en bredere politisk debatt.

Ekstern kommunikasjon

Senterkvinnene har egen nettside og Facebook-side. Nettsiden brukes til å presentere saker om oss selv. Disse deles på Facebook i tillegg til andre relevante nyhetsaker, plakater, informasjon og arrangementer. Facebook siden har 1950 følgere og når bredt ut.

 Senterkvinnene

FELLES ANSVAR FOR BARNA

Regjeringa skal sikre at barnevernet gjev tryggleik og hjelp til barn og familiar som treng det.

Det er satt av 150 mill. kroner i 2022 til å styrke dei statlege barneverns-institusjonane, for å gje eit betre tilbud til barna med dei største behova. Dette vil gje eit grunnlag for å auke bruken av ideelle leverandørar.

BLI MED I SENTERKVINNENE

Send en SMS med kodeord
SK til 2199

 Senterkvinnene

VEDLEGG 7:

Årsmelding Samepolitisk råd 2022

Samepolitisk råd har bestått av:

Leder:	Svein O. Leiros
Nestleder:	Nancy Charlotte Porsanger Anti
Styremedlem:	Gøril Severinsen
Styremedlem:	Klemet Klemetsen
Styremedlem:	Heidi Holmgren
Styremedlem:	Lars Toven
Styremedlem:	Jon Nikolaisen
Gruppeleder i Sametinget:	Elisabeth Erke
1. vara:	Rune Solmyr

Arbeidsåret har vært et godt år i Samepolitisk råd, og det samepolitiske arbeidet i Senterpartiet har stø kurs framover. Mye av arbeidet i året som har gått har lagt et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Etter stortingsvalget fungerte rådet uten en ansattressurs før Anne Martine Brox-Antonsen ble ansatt som sekretær for Samepolitisk råd i en 50% stilling fra og med mai 2022.

I året som har gått har det pågått et større arbeid med å få på plass nye vedtekter. De gamle samepolitiske vedtektene var vedtatte i 2001, og det var et stort behov for revidering. Samepolitisk råd har jobbet frem helt nye vedtekter. Og etter to ekstraordinære landsmøter fikk man endelig vedtatt de. Disse vedtektene er senere sendt inn til Senterpartiet sentralt, da man har en plan om å få de inn under Senterpartiets nasjonale vedtekter.

Ut ifra arbeidet med de nye vedtektene har det vært en større diskusjon rundt møtepunkter mellom kretsene, Samepolitisk råd og sametingsgruppa. Det er nå kommet på plass faste rutiner på hvor og når disse møtene skal finne sted. Her er det et fint samarbeid med Senterpartiets sametingsgruppe som også har fått på plass en ansatt rådgiver dette året. Dette kommer til å gjøre at det blir større aktivitet og flere muligheter for medlemmer til å fremme sine meninger.

Samepolitisk råd har vært representert på Senterpartiets landsstyremøter. Og gjennom året har man klart å etablere god kontakt med regjeringsmedlemmer, stortingsrepresentanter og resten av partiapparatet. Man må stadig jobbe for å opprettholde et godt nettverk, men for tiden har man gode kontaktpunkt med partiorganisasjonen.

Det har over tid vært et problem å komme i kontakt med alle medlemmene i Senterpartiet som står i sametingets valgmannstall. Rådet har derfor begynt å se på løsninger for hvordan vi bedre skal nå ut til alle Senterpartiets medlemmer med samepolitisk bakgrunn. Vi har bygget opp en base som gjør det enklere enn før, men her jobbes det fortsatt med bedre løsninger.

Alle syv kretsene har fått på plass kretsstyrer, og det har vært gjennomført årsmøter i alle kretsene. Hvor aktive kretsene har vært er litt varierende fra krets til krets. Men flere kretser er godt involvert og i gang med å utarbeide program til fylkestingsvalget.

Alt i alt har det vært et godt arbeidsår. Og med det gode, solide grunnlaget som er lagt, ser vi lyst på fremtiden for det samepolitiske arbeidet i Senterpartiet.

Senterpartiets sametingsgruppe består av Elisabeth Erke, Østre valgkrets, Kirstin Inger Anti, Avjovarre valgkrets og Svein O. Leiros, Gaisi valgkrets. I tillegg sitter vi i posisjon på Sametinget med NSR og Flyttsamelista. I den forbindelse har Senterpartiet et rådsmedlem som er Hans Ole Eira og en politisk rådgiver Anne Torill Eriksen Balto.